سوسیالیزم پنځوس پوښتني او ځوابونه

The Struggle, 06 November 2012 Print

Pashto

50 questions and answers about Socialism in Pashto.

پوښتنه - کمیونزم څه ته وايئ؟

پوښتنه - پرولتاریه یا کارګره طبقه څه ته وايئ ؟

پوښتنه - ایا کارګر یا پرولتاریه له ازل څخه موجوده وه؟

پوښتنه - پرولتاریه څنګه راپیدا شوه؟

پوښتنه - هغه کوم عوامل دي چې له امله يې غریبه طبقه (پرولتاریه) خپل زیار د پانګوالې طبقې د ودې په خاطر پلورې یا مجبوره شوې چې خرڅ يې کړي؟

پوښتنه - له صنعتي انقلاب وړاندې کارګري طبقې څه حالت درلوده؟

پوښتنه - پرولتاریه د غلام په پرتله څه توپیر لري؟

پوښتنه - دپرولتاریه او بزګر ترمنځ څه توپیر دی؟

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې پرولتاریه له دستکارڅخه بیلوي؟

پوښتنه - پرولتاریه پر کُومو اساساتو له کورني دستکار اویا د کورني صنعتي کارګر څخه توپیر لری؟

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې [illegible] وېشل!!؟

پوښتنه -دصنعتي انقلاب نور کوم اثرات راڅرګند شول؟

پوښتنه - ددي هره ورځ تجاراتي بُحرانونو دعروج او زوال څخه څه تر لاسه کیږي؟

پوښتنه - دغه نظام به څه ډول وي؟

پوښتنه- آیا ددي څخه وړاندې هم دشخصي شتمنیو خاتمه ممکنه وه؟

پوښتنه- آیاپه شلیبز ډول دشخصي شتمنیو له منځه تلل ممکن دي؟

پوښتنه - دانقلاب طریقه او لاره به څه وي؟

پوښتنه - آیا داممکنه ده چې انقلاب په یوهیواد کې راشي اوبیا به بریا ترلاسه کړي؟

پوښتنه - آیا دشخصي شتمنیو په له منځه وړلو سره کټې ترلاسه کیدلای شي او کنه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه - دکمیونزم په کورنۍ نظام باندې څه تاثیرات پریوځي؟

پوښتنه - د ملتونو، قومونو او ولسونو په اړه به د کمیونزم څه چلند وي؟

پوښتنه - مارکسیزم څه ته وایې ؟

پوښتنه - مارکسیزم، لینینزم او ټراټیسکېزم څه ته وایې ؟

پوښتنه - آیا په یوه وخت کې د ولسواکۍ او سوسیالیزم یوځاي شتون ممکن دی او کنه؟

پوښتنه- په سوسیالیزم کې به تولید څرنګه ټولنیز کیږي او ددولت وېش به څه ډول وي؟

پوښتنه - پردیوالی څه ته وایې ؟

پوښتنه- دیوې زمانې غالب فکرونه څه ته وایې ؟

پوښتنه - په تاریخ کې د فرد رول څنګه ارزیابي کیدای شي؟

پوښتنه - دټولنې مادي بنسټونه څه دي؟

پوښتنه - دټولنیزې تکامل قوانین څه دي؟

پوښتنه -دپانګونې د تکامل تاریخي رجحان څه دی؟

پوښتنه - ګلوبلویزایشن څه ته وایې ؟

پوښتنه – په لوړه او غیرمساویانه وېش کې د ورځ په تېریدو ولې زیاتوالی رامنځته کیږي؟

پوښتنه – ملټي نیشنل کمپني ولې دومره څواکمنې دي؟

پوښتنه - ایا دا مُمکنه ده چې پرته د پانګوال نظام خلاف جنګیدلودنړیوال مالي فنډ او نړیوال بانک خلاف وجنګیږو؟

پوښتنه - په سټایل، پراګ، لندن، پیرس، سپین، یونان او وینس کې د لاریونونو عوامل څه وو؟

پوښتنه - آیا دیوې جلا ټولنې جوړښت مُمکن دی؟

پوښتنه - دخلکو د دغو خبرو څخه څه مانا اخیستی شوو، چې وایې هغه سوسیالسټ دی؟

پوښتنه -آیا داممکنه ده چې دپانګوال نظام پر ضد جنګ پرته دیوي اداړې یا شخص خلاف جنګ کیدلای شي؟

پوښتنه - انقلاب څه ته وایې ؟

پوښتنه - انقلابي ګوند څه ته وایي ؟

پوښتنه - د انقلابی ګوند اړتیاولې پیښیږي؟

پوښتنه – **کمونیسټ مینی فیسټو (مرام نامه) د سیاسي مبارزې کولو لپاره کوم بنسټیزه مارکسستي أصول وړاندې کړې وو؟**

پوښتنه- د سوسیالیزم د حتمي کیدولو په اړه د مارکس څه نظر وه؟

پوښتنه- د تاریخ مادي تصور څه دی؟(د لینن وضاحت)

پوښتنه - د مارکسیزم د جدلیاتی فلسفې تشریح؟

پوښتنه- طبقاتي مبارزه څه ته وایی؟

پوښتنه - د مطالعې په اړه د ټراټسکی څه نظر وه؟(۲۹میی ۱۹۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه – پرله پسی دوام داره انقلاب څه ته وایی؟

پوښتنه - ایا د سوویت یونین (شوروی اتحاد) له ړنګیدو څخه د سوسیالیزم ناکامي څرګندیږی؟

پوښتنه - کمیونزم څه ته وایئ؟

ځواب-

هغه نظریه چې د مارکسیزم پر بنسټ ولاړه وي دکارګرې طبقي دغیر استحصالي او غیر طبقاتي ټولنې لپاره زیار وباسي کمیونزم دي. په دغه کې شخصي پانګه چې دبل وګړي د استحصال پر خاطر کارولای کېږي شتون نه لري. تولید او انساني زیار دکارګرې طبقې شریکه پانګه وي، په دغه غونډال کې دهرچا څخه دهغه د استعداد مطابق کار اخیستلی کېږي او ورکولای کېږي. ترڅو د ذهنی او طبیعی(jismani) زیار ترمنځ توپیر له منځه لاړشي. دټولنې هر وګړي ته خوراک، ډوډۍ، څښاک، کالي، کور، پوهه او د روغتیا اسانتیاوې پرته له کوم تعصبه رسول کېږي. په دغه نظام کې له بې کارۍ، لوږې، مریضتیا،جهل او نوري نیمګړتیاوو، چې په پانګوال نظام کې شتون لري خلک ترې په امن کې وي. خپلواکه، پرمختللې او ریښتنې ټولنه په ریښتیا هم په دغه نظام کې وجود لري.

پوښتنه - پرولتاریه یا کارګره طبقه څه ته وایئ ؟
ځواب-

پرولتاریه یا کارګره طبقه هغه طبقه ده چې دا د تولید په (manbo)واک لرولو څخه محرومه او د خپلې بقا لپاره او دژوند داړتیاوو دپوره کولو لپاره خپل زیار په بازار کې پلوري. په پانګوال نظام کې هرڅه پخپله تولیدوي خو واک او ګټه نلري. دکارګري طبقي ښادي او غم، ژوند او مرګ او ان تردي چې د نوموړې بقاء انحصار او طلب یې دښه او بد کاروبار ددغه پانګوال ترمنځ اقتصادي ټېټه جګه یا سیالۍ سره تړلې شوې ده. دنولسمې پیړۍ په اصطلاح کارګره طبقه هغه طبقه ده چې په لویو او کوچنیو منډیو یا بازارونو کې د خپل ژوند ساتلو لپاره زیار دپانګوال په لاس پلوري.

پوښتنه - ایا کارګر یا پرولتاریه له ازل څخه موجوده وه؟

ځواب-

نه داسې نده غریب اوکارګر تل زیار اېستونکي پاتې شوي دي. او زیار اېستونکي تل غریب پاتې شوي دي. دتولیدي عواملو تر څنګ په تولیداتو او آلاتو باندي د یو څه خلکو د واک له امله غریبه او کارګره طبقه په وجود کې راغلې ده. پرولتاریه په صنعتي بهیر کښی را پیداشوي ده، خو د دي عیني اوضاع داسي نه وه ، ځکه چې آزاد بازار او بیا په دغه کې دپانګوالو د سیالۍ استحکام تل موجود نه وه.

پوښتنه -پرولتاریه څنګه راپیدا شوه؟

ځواب-

پرولتاریه د ۱۸ پیړي په نیمایي کې رامنځته شوه، کله چې په انګلستان اودنړۍ په نورو هیوادونو کې صنعتي انقلاب رامینځته شو. دبخار انجن جوړوني، سینګ ماشین (پاور لوم) اونور داسي تخنیکي ماشینونه ددي باعث شول چې انقلاب رامنځته کړي. دغه ماشینونه ډېر قیمتي وه چې فقط لویو پانګوالواخیستلای او جوړولای شول. ددغو ماشینونو دزړو پیداوري او تولیداتي توکو ځاي ونیو. هډي او دژرندو په پرتله سیلنګ ماشین او پاور لوم ډېر تولید او ژر کار کاوه همدا علت وه چې پخوانی نظام له منځه ولاړ او ځای یې دغو ماشینونو ونیوه.

ددغه ماشینونو په کار کولو سره تولید او پرمختګ دواړه ډېر شول او کارګره طبقه په وسایلو باندي غالبه شوه. بل لوري ته د کارګرې طبقې ژوند او نور عادي وسایل له منځه ولاړل. ددې نه وروسته پانګوالو ټول صنعتي او تولیدي وسایل په لاس کې واخیستل. کارګره طبقه دهر ډول تولیدي وسایلو څخه محرومه شوه. لکه د کالیو دلاس ماشین له منځه ولاړ او پر ځای یې د کالیو جوړولو فابریکه (ټیکسټایل انډسټري) راغله اوېډې ډول صنعتي نظام پیل شو. دکالیو جوړولو د فابریکې په رامنځته کولو سره صنعتي نظام د ژوند په نورو برخو کې هم ښکاره بدلون رامنځته کړ، چې وروسته بیا د صنعتي نظام یوه برخه وګرځیده. په دغه کې د کتابونو مطبوعاتي چاپ، پوستړې او داوسپونو فابریکې شاملې دي او همدرنګه د زیار ټولنیز وېش رامینځته شو. **لومړی هغه کارګر چې یو بسته جنس یا شی به یې جوړول اوس د هغې شي به یې یوه برخه جوړوله او د کار ګر انفرادي زیار باسل ډېر ساده وه او تش میکانیکې حرکاتونو پورې پاتې شول.** دغه ماشین ډېر په اعلی توګه کار ترسره کاوه. د زیار په تجزیه کیدلو سره دشیانو جوړول او رسول ډیرپه چټکې سره پرمختګ وکړ . چې دکم (قیمت) مفقط له وجي ډېر ارزانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمامیدل او د لګښت له امله یې بیه، ټیټه شوه. دغه شیانو دهغه شیانو ځای ونیوه چې کارګرې طبقې به په ځانګړې توګه په لاس سره جوړول. داسې تولیدي شیانو کې د مسلکي او تخنیکي پوهې ښوونه به په ډېر اسانۍ سره تکراریدلای شوه. همدا علت وه چې په تولید کې زیاتوالی راغی او تر څنګ یی کېفیت هم لوړ شو.

نوموړی نظام د صنعتي نظام په تسلط کې راغی او دسیلنګ او ویونګ ماشینونوکارونه د هاب د ماشینونو لاندي راغلل. بل لورې ته دغه ټولې نوې فابریکې دلویو پانګوالو لاسونو ته ولویدې، له دې سره د کارګرو خپلواکې هم د دوي ولکې ته ولویده. هغه کارګر چې د هغوي څخه به کار اخیستل کېده ټول ماشیني شول او کوچني کوچني پانګوال په سترو او لویو پانګوالوباندې بدل شول. دوي لوې لوې فابریکې او صنعتونه جوړ کړل او ګټې ته یې مخه وکړه. چې بیا په نوي نظام کې د کارګري طبقي زیار له سره تجزیه شو.

ددې عمل په ترڅ کې په ټولو پرمختللي هیوادونو کې کارګرې طبقې دخپل زیار خرڅولو په موخه بازارونو ته مخه وکړه، اولاسي توکو صنعت وده وکړه او نوی بازاري او صنعتي شکل یې خپل کړ. په پایله کې کوچني پانګوال، کارګره او منځنۍ طبقه تر پښو لاندې شوه. د زیار ایستونکو پخواني شکل بدلون وموند او په پایله کې یې ټولنه په دوه لویو طبقو وه وېشل شوه. دوه لویې او ستري طبقي منځته راغلي چې په تدریجي ډول دغو سترو طبقو له ځان سره نوې طبقې وټوکولې یا وزېږولې.

۱- پانګواله طبقه : دغه طبقه د پرمختللو هیوادونو په تولیدي ځواکونو غالبه شوه څکه دوي د اومو موادو او ماشینونوڅیښتنان شول،څکه چې دغه وسایل د تولید لپاره اړین ګڼل کیدل دغه طبقه د پانګوالې طبقې په نوم مشهوره شوه.

۲- پرولتاریه (زیارایستونکې یا کارګره طبقه): دغه طبقه هیڅ نلري پرته له هُنره، دوي خپل زیار او هُنر دنورو طبقو لپاره پلوري او پېري تر څو وکولای شي خپل ژوند پرمخ بوځي، دغه طبقه پرولتاریه ونومیدله.

پوښتنه - هغه کوم عوامل دي چې له امله یې غریبه طبقه (پرولتاریه) خپل زیار د پانګوالې طبقې د ودي په خاطر پلوري یا مجبوره شوي چې خرڅ یې کړي؟

ځواب-
په پانګوال نظام کې د کوښښ یا زیار حیثیت د جنس مانا ورکوي. دغه زیار یا جنس هغه وخت ډېر ارزښتناک یا ښه جنس ګڼل کیږي چې وکولای شي نور تولیدي توکي رامنځته کړي. په ډېره لوړه کچه په صنعتي یا آزادانه سیالۍ کې بشرې زیار یا جنس د یو شي تر سیوري لاندې وي. د هر جنس د بیې ټاکنه په تولید باندې دراتلونکي مفقط او د ژوند تیرولو په اساسي شیانو باندي مشتمل وي څکه چې پانګوال نه غواړې کارګره طبقه بیکاره پاتې شي او یا لمنځه ولاړه شي او په بدل کې دومره ورکولای کیږي چې یوازې پرې ژوند وکړي. پدې نظام کې د کارګرې طبقه ژوندي ساتل ددې لپاره اړین بلل کیږي، چې پانګوال غواړي له کاره یې ګټه پورته کړي. همداسې کاروبار یا بازار کله ښه وي او کله هم بد وي، نو پانګوال هم کارګرته کله کم معاش ورکوي او کله زیات او په همدې توګه کارګر هم نه زیات څه اخلي او نه کم. څرنګه چې دیوې فابریکې څښتن دخپل تولید په پرتله نه کم اخلي او نه زیات، بیخې همداسې زیارکښ هم د خپل معاش څخه نه زیات اخلی او نه کم.

لوي صنعتونه چې څومره ډېر توکي تولیدولای شي هغومره به د معاش د راکړې ورکړې قانون جدي کیږي. پانګوال سره خو لوي وسایل او ډېر تولید شتون لري خو د کارګري طبقي سره دخپل ځان او کورنۍ لپاره، پرته له خپل هُنر نه چې پلوري یې، بل هیڅ نلري.

پوښتنه - له صنعتي انقلاب وړاندې کارګرې طبقې څه حالت درلوده؟

ځواب- دټولنیزې ودې تر څنګ به کارګرې طبقې هم بدلون موندہ او دوي به له خپلو مالکانو او حکمرانې طبقې سره ډول ډول اړیکې درلودې. په لرغوني زمانه کې به کارګره طبقه د خپلو څښتنانو غلامان وو. لکه څرنګه چې اوس هم له پوهې علم څخه وروسته پاتې هیوادونو کې دا حالت روان او شتون لري. په منځني دور کې د کارګرې طبقې حالت د بزګرانو په شکل وو. چې د څښتنانو ، اشرافیه او ځمکوالو په تسلط کې به یې ژوند کاوه چې دا حالت نن هم په دریبمه نړۍ کې تر سترګو کیږي.

دصنعتي انقلاب تر بشپړیدو پورې دوي کرایي مزدوران وو چې په کلي بانډو کې به یې له منځني پانګوالې طبقې سره کار کاوه. وروسته بیا ټیکنالوژۍ وده وکړه او کارګره طبقه د صنعت له لارې معصره او کارګره طبقه د لویو پانګوالو په لاسونو کې ښکیل شوه چې دې کارګرې طبقې د صنعتي نړۍ پرولتاریه حالت خپل کړ.

پوښتنه - پرولتاریه د غلام په پرتله څه توپیر لري؟

ځواب-
غلام یو ځلې خپل ځان پلوري خو پرولتاریه خپل ځان د ورځو یا ساعتونو په حساب خرڅوي. غلام دخپل آقا شتمني وي چې له پیل نه ورسره ژوند تیروي، که هر څومره یې ژوند خراب هم تیریږي، بیا یې هم ژوندي پاتې کیدل اړین وي څکه چې په دې کې یې د آقا ګټه ده. پرولتاریه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل ژوند تحفظ او نه هم د ژوندي پاتې کیدلو باور لري. دکار په شمول دخوراک، ځښاک، زده کړې او روغتیایي اسانتیاوې نلري. پانګوال چې هر کله وغواړي شړلای یې شي او بس.

نو بیا نوموړي د لوړي ملګري پاتې شي. د ژوندي پاتې کیدلو باورفقط په احتمالي توګه کارګري طبقي ته ورکول کیږي. غلام د سیالۍ څخه دباندي وي خو پرولتاریه هر وخت د سیالۍاو لوبي په میدان کې د ذلت ښکار وي. د غلام حیثیت په ټولنه کې د منلي غړي په توګه وي او د پرولتاریه په نسبت غلام د ژوند ډاډ لري.

ځکه چې د ژوند اړتیاوې یې د آقا په لاس کې وي. خو پرولتاریه د ټولنې دیو اړین غړي تر څنګ د ژوند کولو داړینو اسانتیاوو څخه بې برخې وي. غلام کولای شي چې خپل ځان آزاد کړي په هغه صورت کې چې خپلې شخصي شتمني په لرلو سره یې غلامي له منځه ولاړه شي. خو داسي غلام بیا په پرولتاریه باندي بدل شي. پرولتاریه په هغه صورت کې خپل ځان ازادولای شي چې کله په ټولنیز ډول پاڅون وکړي او په بشپړه توګه د پانګوالو تولیدي شتمني او واک له منځه یوسي.

پوښتنه - دپرولتاریه او بزګر ترمنځ څه توپیر دی؟

ځواب-

د ځمکنیوني په نظام کې کارکوونکي ته بزګر ویل کیږي، چې د ځمکې یوه ټوټه د تولیدي موخو لپاره په کار اچوي او په بدل کې یې دتولیداتو یوه برخه دځمکې څیښتن او واکمن ته ورکوي. په کومو وسایلوچې پرولتاریه کار کوي د هغې خاوند خو نه وي خویوازې په بدل کې یې معاش اخلي. بزګر خپل مالک ته یو څه ورکوي،خو پرولتاریه یې د خپل زیار په بدل کې له ځښتن څخه اخلي. بزګر په خپل ژوندي پاتې کیدلو ډاډمن وي خو دپرولتاریه بقاء بې باوره ده. له کارګر سره بدیل هیڅ شی نه وي، خو بزګر یې لري. بزګر دسیالۍ څخه دباندې وي. خو کارګر ورځ تر بلې د سیالۍ برخه ګرځي.

یو بزګر په هغه وخت کې ځان آزادولاي شي چې کله هغه له نوموړي ښار یا کلي څخه وه ښتني او په صنعتي نظام کې ځان پرځای کړي او دهُنرمند یا کارګر په توګه ځان مطرح کړي. خو دا هم کولاي شي چې خپل څیښتن یا مالک ته نقدي پیسې یا تولید ورکړي او خپل ځان پري آزاد کړي. په بل صورت کې بزګرکولاي شي خپل خاوند ووهي او واک تر لاسه کړي او یو څه لږه اندازه دسیالۍ برخه وګرځي. خو پرولتاریه داسي نشي کولاي نوموړي باید د خپل خلاصون لپاره د سیالۍ لوبه،شخصي شتمني او طبقاتي وېش له منځه یوسي.

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې پرولتاریه له دستکارڅخه بیلوي؟

ځواب-
هُنرمند یادستکار چې تر ۱۸ م پیړۍ پورې یې د ځمکې پر سر وجود درلود نن هم د نړۍ په مختلفو برخو کې شته دي. دستکار(لاسې کارګر) په جزوي او یا عارضي توګه یو پرولتاریه وي خو موخه یې پیسي ګټل وي، چې وروسته بیا د پرولتاریه داستحصال وړ ګرځي او خپله پانګونه کې زیاتوالی راوړي. پداسي کارونو کې مونږ اکثر نوموړي بریالي لیدلي دي.

تر کومه چې کورنۍ صنعت یاانفرادي تولید حضور لري نشي کولاي چې د سیالۍ کولو لوبه یا معصر صنعت ځاي ونیسي. نو پداسي چاپیریال کې دستکار وجود لري. خو څرنګه چې د دستکارۍ پر ځاي صنعتي نظام رامنځته شو، نو هلته رقابت رامنځته شو، چې دستکارانو د منځنۍ طبقي او یا د پانګوال شکل خپل کړ. او یابل طرف ته یې درقابت په ډګر کې ځان ورګډ او ځان د پرولتاریه سره یوځاي کړ. اوس هغه کولاي شي چې په منظمه توګه ځان د پرولتاریه برخه وګڼي او د پانګوال نظام د ظُلم پر وړاندي مبارزه وکړي او ځان تري وژغوري. چې دغه په وروستي پړاو کې په شعوري توګه د روان کمونیستي خوځښت یا کارګر خوځښت سره په یو ځاي کیدو امکان لري.

پوښتنه - پرولتاریه پر کُومو اساساتو له کورني دستکار اویا د کورني صنعتي کارګر څخه توپیر لري؟

ځواب-
د ١٦ میلادي پیړي څخه تر ١٨ میلادي پیړي پورې کورنۍ دستکار دتولیداتي آلاتو څیښتن شوی دی. دې د ژرندې، کرنې او نورو تولیدي آلاتو دزمکې څیښتن وو. داضافي وخت په درلودلو سره یې کرنه کوله، خو ددې په پرتله پرولتاریه د هغې او زیار پرته بل هیڅ نه وي.
کورنۍ دستکار تل له خپل خان یا سردار سره تړلي وي. هغه د خپل سردار یا مالک سره تولیدي خپلوي لري. خو ددې برعکس پرولتاریه په لویو صنعتي ښارونو کې ژوند کوي نوموړی د خپل سردار یا مالک سره د نقدو پیسو په صورت کې کار کوي. کورنۍ دستکار په پراخ صنعتي بازار کې خپل ځان ورګډ او د پرولتاریه ملګری کړ.

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې له صنعتي انقلاب وروسته یې ټولنه د پرولتاریه او پانګوالې طبقو په ځیر په دوه برخو وه وېشله؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
په سر کې چې کله ماشينونه په صنعت کې دتوليدي ځواکونو ځاي ونيو نو دجنس قيمت راښکته شو او همدا علت وو چې هغه خلک چې دلاس په واسطه به يې کار کولو ورک او تري تم شول. په همدې ډول هغه هيوادونه چې د بربريت ښکار او دتاريخي تکامل سره نابلد وو، ددې انحصار پر عادي جوړونې (منيفکچرنګ) باندې وو. دوي دخپل يوازيتوب څخه وباسل شول او دوي هغه انګريزي موادو ته په خپلو بازارونو کې ځاي ورکړ چې قيمت يې ټيټ وو. ځکه دوي خپل هغه بازار چې لاسي توکي به پکې خرڅيدل پخپله له منځه يوړ. پداسي هيوادونو کې چې په زرګونو کلونو کې په دوی کې د پرمختګ څرک نه ښکارا کيدل، ديو انقلاب او بدلون سره مخامخ شول. په بريتانيا کې يو عادي ماشين د ميلونونو وګړو پر لاسي کاروبار خېټه واچوله او د دوي بازارونه يې له منځه يوړل.

دصنعت په ودې سره دنړۍ ټول وګړي ديوبل سره په اړيکه کې شول او پرلپسې کوچني او لوی بازارونه په نړيوالو بازارونو باندي بدل شول. دصنعتي انقلاب له برکته په نړيوال فرهنګ کې لوي پرمختګ راغی او دبافرهنګه او پرمختللو هيوادونو څخه ډير څه د وروسته پاتې هيوادونو په برخه شول. ددي څخه داسي بريښي چې په پرمخ تللي هيوادونو کې لږ بدلون هم په وروسته پاتې هيوادونو باندي خپل اغيز ښيندي.

همدا لامل دی که نن د بريتانيا يا فرانسي کارګره طبقه پاڅون وکړي نو اغيزي به يې ددويمي او دربيمي نړۍ په وګړو کې هم وليدل شي. ډير ژر به پدې هيوادونو کې هم پاڅونونه وشي چې په پايله کې به يې کارګره طبقه بيرته خپلې موخې او آزادۍ ته ورسيږي. په دويم پړاو کې چې د منيفکچرنګ پر ځاي صنعتي نظام راغی نو صنعتي انقلاب بورژوزي طبقي ته زيږون ورکړ، چې دولت ياني خپله شتمني او قوت يې ډير زيات کړ.

تردې چې دغه طبقه يې دهيوادونو پر لوړو طبقواو مقاماتو وګمارله. په پايله کې ويلي شو چې کله پانګوالي طبقي سياسي قدرت ترلاسه کړ نو اشرافيه، ځمکواله طبقه يې د شتمنيو څخه بې برخې او ټولی اداري ، شتمني او قوت يې ورته د خاورو سره خاورې کړ. د دوي څخه يې ځمکې او نور امتيازات ترلاسه کړه . دکورنی دستکاري صنعت يې له منځه يوړ. ددې پرځاي يې په لوړه کچه صنعتي وده رامنځته کړه او دسيالۍ ډېره يې کيښوده.

دا داسي نظام وو چې د ټولنې هر وګړي کوښښ کاوه چې ځان پکې په ځای کړي. ددي نظام په اوږدو کې چې به کوم خنډونه رامنځته کيدل هغه به له منځه وړل کيدل. بالآخره چې په خلاص ډول اعلان وشو چې دټولني ټولو وګړو ته بايد په يوه سترګه ونه کتل شي، ځکه چې ددوي ترمنځ پانګونه يوډول نده. پدي ډول د پانګواله طبقه دټولني لوړه او شتمنه طبقه ثابته شوه. په پانګوال نظام کې دصنعت وده او رقابت اړين وو. دغه لومړنی کيفيتي حالت وو چې خپله صنعتي کړنه رامنځته شوه. بورژوزي طبقې د خانانو او سردارانو دقوت د ختمولو ترځنګ دهغوي څخه سياسي قوت ياني علم هم واخيست او په ټولنه کې د لا مطرح کيدلو سره سره په سياست کې هم لومړي مقام ترلاسه کړ.

صنعت او آزادانه رقابت ته يې قانوني حيثيت ورکړ او ان تر دې چې دځينو هيوادونو اساسي قوانينو هم دغه ټکی پرځاي وباله او ويپتيله چې صنعتي وده ريښتيا هم اړينه ده. په سياسي چارو کې يې د ټولټاکنو طريقه هم ور وپيژندله، چې دپانګوالې طبقې لخوا د برابرۍ او مساوات يوه فارمولا ګڼل کيده. په اروپا کې سياست قانوني حيثيت خپل کړ او د ټولټاکنو نظام پيل شو. هر هغه چا به د رايې ورکولو حق درلود چې سرمايه به يې درلودله، داپدې مانا چې يوازې پانګوال به درايې ورکولو او رايې اخستلو وړ ګڼل کيدل او بس.

نوموړو به پانګوال مشران ټاکل او دګمرک په ورکولو، قانون جوړولو او ددولت په نورو چارو، يواځې همدوي مامور ګڼل کيدل. دربيم دا چې صنعتي انقلابونو پرولتاربه دومره ډيره په چټکۍ سره پيدا کړه، لکه څرنګه يې چې پانګواله طبقه پيدا کړې وه. پرولتاريه ورځ په ورځ زياتيدله ځکه چې سرمايه کاری يواځينۍ وسيله وه چې پرولتاريه يې زياته او پراخه کړې وه. په همدې ډول پرولتاريه د وخت په تيريدلو سره زياتيدله. په پاي کې پرولتاريه او پانګواله دواړه طبقې د لويو لويو ښارونو پرلوري وکوچيدې چې زياتې ګټې يې لاسته راوړې، او په همدې شکل د عامو وګړو لوې لوې جوپې ديوځای څخه بل ځای ته وکوچيدلې. (او يا) په همدې شکل ګڼ شمېر عام وګړي له يو ځای څخه بل ځای ته وکوچيدل.

په دې وخت کې په يو ځاي کې د اوسيدلو لا آمله پرولتاريه ته دخپل ځواک احساس وشو. دغه ميتود چې څومره ژر نمو کوي همدومره ژر دلاسي ماشينونو ځاي ورکيږي. په ډيره لويه پيمانه صنعتي وده تر سترګو کيږي خو دپرولتاريه معاشونه ورځ تر بلې په کميدو پيل کوي. دهري ورځي پر تيريدو سره د دوی ژوند د کړکيچ او کړليچ سره مخامخ کيږي، بې کاري په زياتيدو شي، تر دې چې نور حالت د پرولتاريه د منلو او زغم وړ نه وی. پداسي ناوړه حالاتو کې پرولتاريه ددوه عمده لاملونو له امله ځان د سرکشي پرلورې رهي کوي، يوداچې بي اطميناني او بل داچې پرولتاريه پخپل قوت باندې باور لري چې حالات بدلولاي شي. نو آخر دوي انقلاب ته ملا وتړې چې پخپله داصنعتي انقلاب دپرولتاريه د ټولنيز پاڅون علت وګرځيده.

پوښتنه -دصنعتي انقلاب نور کوم اثرات راڅرګند شول؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
داوبو انجن او دداسي نورو ماشینونو په اختراع کولو سره د صنعتي انقلاب ډېره کېښودل شوه، او په ډېر لږ وخت کې دډېر کم لګښت په ترڅ کې ډېره وده او تولید دصنعتي نظام او آزادي سیالۍ پولو ته ځان ورساوه. دلویو پانګوالو ډېر لږ تعداد د صنعت جوړوني په برخه کې ښنه کېښوده. دتولیداتو د چټکۍ په ترڅ کې ډېر زیات شیان تولید او بازار ته وړاندي شول. خو څرڅ نه شول چې له همدې امله په دغه وخت کې یو لوي تجارتي بُحران رامنځته شو. کارخانې بندې او څېښتنان یې پر ځاي ساړه کېناستل. دپرولتاریه څخه ډوډۍ کش کړای شوه او هر لوري ته ناوړه حالات او د وګړو بې کاري تر سترګو کېده. لږ وخت پس اضافي تولید بیا په خرڅېدو پیل وکړ. کارخانو بیا په کار پیل وکړ او د مزدورانو په معاشونوکې زیاتوالی راغي. اوس نو کار روزګار د پخوا په پرتله ډېر په سمه توګه روان اوښه شوی وو خو لږه موده پس دغه کاروبار د زیاتو شیانو په تولیدولو او عرضه کولو سره بیا د پخواني بُحران پر لوري ستون شو.

د۱۹ میلادي پیړۍ څخه تر اوسه پورې پانګوال نظام دمختلفو ناورینونو سره مخامخ شو. دهرو پنځو نه تر اوو۷ کلونو په مُوده کې دغه نظام د یو بل نوي اوډول ډول ناورین (بُحران) سره مخامخ شوی دی. له همدې امله دکارګرې طبقې ژوند مسلسل له ستونزو سره مخ شوی او په همدې توګه پداسې حالاتو کې ددي نظام ټول وجود دوامداره انقلابونو د خطرونو سره تړلې پاتې شوی دی.

پوښتنه - ددې هره ورځ تجاراتي بُحرانونو دعروج او زوال څخه څه تر لاسه کیږي؟

ځواب-
لومړی دا چې صنعتي نظام آزادانه تجارتي رقابت ته ژوند بخښلی دی او پانګوال نظام یې له همدې امله وروسته پاتې کړیدي. په عمومي ډول په لوړې کچې سره د صنعت وده او په هغې کې سیالي او د صنعتي تولید انفرادي جوړښت مجبورا د انسانانو د وجود ښکار شي. او په پایله کې بیا بند شي. یو صنعتي بازار تر هغې پورې خپل ځان ساتلی شي چې هغه د پرلپسې اقتصادي ټکرونو او غمیزو ښکار شي، او بیا هغه وزغمي. خو دغه اقتصادي غمیزې نه یواځې دیوې ټولنې دبربادۍ سبب ګرځي بلکې د هغې ټولنې د وګړو ژوند هم په خطر کې اچوي. په پایله کې پانګواله طبقه هم ورسره په سیند لاهوو شي. د دې غمیزو څخه د مخنیوي په خا طر اړینه ده، چې د آزاد صنعت سازي څخه لاس واخیستل شي، چې داممکنه نده. خو بل لوري ته کولاي شو چې داسي نظام رامنځته کړاي شي چې په هغه کې ګټه تر پانګوالو پورې محدود پاتې نشي، بلکه د ټولنې داجتماعي اړتیاوو ته په کتلو سره منصوبه بند اقتصادي نظام جوړ او دهر وګړي داړتیاوو ته په کتلوسره تولیدي کار په جریان کې وساتلای شي. دویم داچې په ډېره لویه پیمانه دصنعت جوړونې او تولید وده کولای شي چې داسي نظام رامنځته کړي چېرته چې د ژوند ټولې اړتیاوې په ډېره لویه پیمانه پیداکیدلاي شي ، چې بیا وروسته د ټولنې هر وګړی وکولای شي دخپل استعداد پر کاروني سره آزاد ژوند وکړي. د ا پدې مانا چې حقیقت جوړونه او دتولیدي ګنجایش تر څنګ بُحرانونه او غمیزې د یونوي نظام او ټولنیز جوړښت د نه شتون پر اساس رامنځته کیږي. که چېرې د پخواني نظام پرځای نوی نظام، نوی ټولنیز حرکت رامنځته شي نو تولیدي شیان دټولو بشري بدحالیو،غلاګانو، بُحرانونو او ټولنیزو نیګمړ تیایو مخنیوی کولای شي. نو اوس داخبره څرګنده شوه چې ټولې ټولنیزې نیمګړتیاوي لکه: لوږه، ناپوهي، وروسته پاتې والی، ناروغتیاوي ،بې کاري او نور ډېر څه د نیمګړې نظام لا امله دي. چې د اوسینۍ وضعې سره هیڅ سمون نه خوري. دیونوي نظام پواسطه دټولو نیمګړتیاوو د له منځه وړلو لپاره دتولیدي کار په لاس کې اخیستلو ته اړتیا ده. داسې عینی اوضاع چمتوشوې ده، چې مونږ کولای شو دیونوي نظام په ور پېژندلو سره موجوده نظام ختم کړو.

پوښتنه - دغه نظام به څه ډول وي؟

ځواب-
په دغه نظام کې په صنعتونو او دتولید په نورو برخو دانفرادي یا پانګوالو واک ختمول دي. ددغه نوي نظام په ترڅ کې ټولې فابریکي په ټولنیز تفاهم سره پرمخ بېول کیږي. چې موخه به یې د اشتراکي منصوبه بندۍ او د ټولنې دهر وګړي پرته له تعصبه ګډون وي. مونږ وایو چې رقابت باید ختم او پرځاي یې تفاهم رامنځته شي. دپانګوال نظام په ترڅ کې پانګونه یا شتمني انفرادي او د پانګوالو لاسته ولوېدې چې شخصي پانګه اچونه یې وزېږوله چې موخه یې ګټه، هوس او تباهي وي. درقابت د زیاتوالي له امله ټول صنعت دځینو خلکو لاسته ولویږي. هدف یې دادي چې شخصي رقابت دصنعت دانفرادي انتظام څخه نشي جلا کېداي. نو دابه ښه وي چې شخصي شتمنۍ ختمې کړای شي او پر ځاي یې په تولیدي کار کې په اشتراکي یا اجتماعي سیمو کې ټولنیز سمون رامنځته کړای شي. او ټول تولید په تفاهم سره استعمال کړای شي. یانې داچې تولید باید په مشترکه حاکمیت کې واخیستلی شي . په ساده او لنډو ټکو کې ویلي شو چې په تولید باندي باید شخصي حاکمیت له منځه ولاړ شي. دغه یواځني لاره ده چې کولای شي په ټولنه کې بدلون رامنځته کړي او هم دصنعت دپرمختګ لپاره دغه خبره اړینه ګڼل کیږي. همدا خبره ده چې کمونستان تل وایې او په حقه دي، تر څو شخصي شتمني ختمه شوې نه وي، نو تر هغه انقلاب، نوي ټولنیز نظام او پرمختګ ممکن ندي.

پوښتنه- آیا ددې څخه وړاندې هم دشخصي شتمنیو خاتمه ممکنه وه؟

ځواب-
هو! په ټولنیز نظام کې دهر ډول بدلونونو ترڅنګ په ملکیاتي خپلوۍ کې پاڅون، د دې خبرې تایېد کوي چې نوي تولیدي ځواکونو ته باید وده ورکړل شي. چې دغه په زړو تولیدي نظامونو او ملکیتي شتمنیو کې ممکن نه وي. شخصي شتمني هم په همدې ډول رامنځته شویدي، ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شخصي شتمنيو تل وجود نه درلود. کله چې مونږ د منځنيو پيړيو څېړو ته وګورو نو پر دغه وخت کې د تولید نوې طريقې د منفکچرنګ په صورت کې تر سترګو کیږي، چې په دغه وخت کې تولید ددستکار یا زمکوال تابع نشو کيدلی. په همدې ډول منيفکچرنګ له پخواني تولید څخه زيږون وموند او يو نوي شخصي شتمنۍ ته يې ځای ورکړ. چې ديو شخصي شتمني په صورت کې ښکاره شول.

دمنيفکچرنګ او صنعتي پرمختګ په لومړۍ پړاو کې شخصي شتمني ملکيتي/خپلولو صورت ونيو. او د دې نظام څخه وجود اخيستونکی نظام يو ځانګړي ټولنيز نظام وو. تر دې وخت پورې داممکنه نه وه چې تولید دې دومره زيات کړاي شواى واى چې د ټولو لپاره پريمانه ګټلي شوی وي، تر څو د زيات يا کم تولید په ترڅ کې د ټولنيز پانګونه کې اضافه، او د توليداتي ځواکونو ته په وده ورکولو سره يو قوي طبقې ته اړتيا وه، خو د دغې طبقې ځاي پانګوالي طبقي ونيو. ددې په پرتله د توليدي ځواکونو پرته يو بلې طبقې هم وجود درلود. چې هغه غريبه او ځپلې طبقه وه. وروسته داسې يو حالت رامنځته شو چې دغه طبقې د توليدي خپلوۍ په تارونو باندې وتړلې شوې.

دطبقو جوړښت پر تولید باندې انحصار کوي، چې څه ډول تولید وجود لري. په منځنيو پيړيو کې د تولید انحصار پر کرنه ولاړ او متکي وو. او هم دغه وه چې ددې عهد په جريان کې ځمکوال او بزګر په وجود کې راغلل. ددې پيړي په وروستيو کې په ښارونو او کليو کې ګلډماسټر او په دياړې یا روزمز کارکوونکي کارګران تر سترګو کيږي. په ۱۹ پيړۍ کې دتوليدي ځواکونو نمو او پرمختګ په ډيره لوړه پيمانه ترسره شو. نن مونږ داسې وسايل لرو چې دغه پرمختګ او يا چټکوالی په ډير کم وخت کې چټک کولای شو. له دغه تولید څخه ډير کم يې د پانګوالې طبقې ته هم په لاس ورځي او دخلکوډير کميت په پرولتاريه باندې بدل شي. د پانګوالو پر شتمنيو کې زياتوالي راځي. خو دخلکو اقتصادي او روغتيايې حالت ډير کمزوری کيږي چې بالآخره دزغم ور نه وي.
او درېيم داچې شخصي پانګونې او توليدي ځواکونه په ډير کم وخت کې زياتيږي چې د پانګوالۍ حدونه ماتولاي شي او ټولنيز غورځنګ رامنځته کولای شي. اوس حالت داسې ځای ته ورسيده، چې د شخصي شتمنيو ختمولو امکانات ډېر کم دي، خو دا کار په هر حالت او صورت کې اړين دی.

پوښتنه: آياپه شليېز ډول دشخصي شتمنيو له منځه تلل ممکن دي؟

ځواب-
که چېري په سلييزه توګه داسې بريښدلې، نو کمونستانو به دهغو خلکو چې غوښتل يې ، مخالفت به يې نه وو کړی. کمونستان پدې پوهيږي چې داډول دسيسې بې مفهومه او خطرناکې دي. دوی پدې پوهيږي چې انقلابونه شنه باغونه ندي او نه هم دهيلو په ترڅ کې انقلابونه شوي دي. او نه هم امکان لري چې په مصنوعي توګه را وارد کړل شي. بلکه خبره داده چې هر ځای کې عيني حقايق او علتونه ددې سبب شوي دي، چې انقلابونه راوپاروي. داسې حالت چې انقلابونه راپاروي د هيوادونو ، شخصي هلو ځلو او طبقو څخه پورته خبره ده. نو دا خبره هم معلومه ده چې په ټولو فرهنګي ټولنو کې پرولتاريه په زوره د کار لاندې ساتل کيږي. همدا خبره ده چې دکمونيستانو مخالفين پخپله انقلاب ته لاره هواروي. که پرولتاريه په زوره انقلابي کړنې ته داستحصال له لارې مجبوره کړای شي، نو دوی به زمونږ ملګري شي، او کمونيستانو ته هم اړينه ده چې په عملي توګه دپرولتاريه له حقوقو ننګه وکړي، څرنګه چې مخکې به دوی د خپلو نظرياتو او خبرو څخه دفاع او ننکه کوله.
پانګوال دولت او د پانګوال نظام چاروا‌کي دخپل نظام د خوندي ساتلو په خاطر له زورواکۍ څخه کار اخلي نو کمونستان کولای شي چې سوسيالستي نظام کې په شلييزه توګه شخصي شتمني له منځه يوسي. خو ولې د پانګوال نظام رسنۍ او خپله پانګوال فرهنګ خپلې نيمګړتياوې او دزورواکۍ تور په پرولتاريه او انقلاب باندې اچوي.

پوښتنه - دانقلاب طريقه او لاره به څه وي؟

ځواب-
دپرولتاريه د انقلاب په صورت کې به شخصي شتمنۍ له منځه لاړې شي او پرځای به يې يو جمهوري اساسي قانون مرتب شي، چې په مستقيم او غيرمستقيم ډول به سياسي واک پرولتاريه ته سپارلي کيږي. په ډيرو پرمختللو هيوادونو کې دخلکو ګڼ شمير په پرولتاريه باندې بدل شويدی، بل لوری ته په ځينو هيوادونو کې نه يواځې دخلکو کميت په پرولتاريه بدل شوی، بلکه د هغوی سره بزګران او دهغوی کروندي او آن پانګوال هم بدل شوي دي.خو دوی اوس په تدريجي ډول د پرولتاريه ملګري کيږي ځکه چې د دوی ګټې اوس سره شريکې کېدونکې دي. او دخپلو ګټو په خاطر هم د پرولتاريه ترڅنګ دريږي، او هم دا اړينه ګڼي چې دپرولتاريه دغوښتنو څخه ننګه وکړي. داسې جمهوري نظام چې د پرولتاريه نمايندګي کوي خو په اصل کې د شخصي شتمنيو په له منځه وړلو کې کوښښ نه کوي او هم دپرولتاريه د حقوقو څخه ننګه نه کوي يو بې مانا ولسواکي ګڼل کيږي. ځيني کړنې چې داوسني حالتو ته په کتلو سره بايد ترسره شي په لاندې ډول توضيح کيږي:

۱. شخصي شتمني د سترو ټيکسونو(ګمرکونو) او ماليا‌تو په واسطه محدودول. دميراثي ځمکو او مالونو ختمول دنړيوالو مالياتي ادارو له قرض ورکولو څخه انکار او نور داسې ګامونه اخيستل.

۲. دټولو ځواکمونو صنعتونو، کرنيزو او مالي ادارو خپلول، دځمکو، کارخانو، مواصلاتو، بانکونو او دالوتکو څښتنان له هيواده ايستل او شړل.

۳. دپرولتاريه دمخالفينو شړل او يا هم د داسې وګړو ځمکې او شتمني کنګل کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤. ځمکې، فابریکې او نور شیان د کارګرې طبقې په کنټرول کې ورکول، په صنعتونو کې د کارګري طبقې ترمنځ د رقابت او سیالۍ له منځه وړل.

٥. دصنعتي کرڼې د پرمختګ په خاطر دکارګري طبقې یو ځواک تیارول او بیا په تیره د کرنې په ځانګه کې دعصري وسایلو څخه ګټه پورته کول او له دې لارې د کرنیزو تولیداتو زیاتول.

٦. اقتصادي نظام د مرکز تابع کول او ټولې کرڼې د دولت په کنټرول کې ورکول. دسیاسي سرمایې په مرسته دیو ملي بانک ډېره کېښودل چې وکولای شي ټولې اقتصادي ادارې وڅارې او هم دټولو شخصي بانکونو له منځه وړل.

٧. په لویو صنعتونو کې پرمختګ، په کارخانو او مواصلاتو کې بدلون راوستل. دنویو کرنیزو ځمکو فعالول او په پخوانیو کرنیزو ځمکو کې بدلون راوستل.

٨. دطبقاتي نظام له منځه وړل، یو نصاب او د زده کړې معیاري نظام برابرول. ټولو کوچنیانو ته زده کړه ورکول اود دوي زده کړه په هغه وخت کې پیلول کله چې دوي د میندو څخه بیل او د زده کړې وړ وګرځي. په ملي کچه د زده کړې او تولیدي کرنې کارونه سرته رسول.

٩.   دصنعت اود کرنې په ځانګو کې کارکوونکو ته دملت پر ځمکه ټولنیز او عصري استوګن ځایونه برابرول او ددوي په ژوند کې د ښاري او کلیوالي وګړو داسط روزنه چې یو طرفه پاملرنه پکې له منځه یوړل شي او ټولې نیمګړتیاوې چې پدې اړه وجود لري ختمې کړای شي.

١٠. روغتیا، درملنه، زده کړه او نور داسې شیان چې دپانګوال نظام له اړخه اسانتیاوې ګڼل کیدې، زمونږ له طرفه په ټولنه کې اساسي حق وګڼل شي او دټولنې ټولو عامو وګړو ته داحق ورکول. د مواصلاتي توکو ټولې وسیلې تر خپله حده په کنټرول کې اخیستل .

په شریکه کرنه کې دیووګړي ګام اخیستل ددویم لپاره اړین دي په دغه کرنه کې دشخصي شتمنیو له منځه وړل هم اړین دي. پس له دې به پرولتاریه(کارګره طبقه) پرمختګ ته چمتو کیږي. تردې چې په ټولو مالي وسایلو لکه: کرنه، صنعت، مواصلات، تجارت او دژوند په نورو ځانګو کې به پرمختګ کوي او زیار به باسي چې دا شیان د دولت په کنټرول کې راولي، داډول کنټرول پخپله دپرولتاریه طبقي جمهوري کنټرول ګڼل کیږي. ددغو وسایلو په مرکزي کولو سره په پرمختګ باندې ډیرې ښې اغیزې ښیندل کیږي.

څرنګه چې دپرولتاریه دهڅو او ورځنې زیار څخه تولیدي ځواکونه پرمختک کوي په همدې توګه اړوندې ادارې هم پرمختګ کوي. بالاخره کله چې ټولې شتمنۍ، تولید او نور دژوند کاروبارونه دخلکو اجتماعي لاسونو ته ورشي نو شخصي شتمنۍ به پخپله له منځه لاړې شي. نو بیا به پیسې بې هدفه شي او کله چې دتولیداتو موخه دګټې لاسته راوړل نه، بلکه د انسان داړتیا پوره کول وي نو تولیدات به دومره زیات شي چې انساني حالت به په بشپړه توګه تغیر ومومي او دانسان اوسنۍ حالت به بیرته په پخوانیو ټولنیزو اړیکو باندې بدل شي.

پوښتنه - آیا داممکنه ده چې انقلاب په یوهیواد کې راشي اوبیا به بریا ترلاسه کړي؟

ځواب-
نه داسې نده! دنړیوال بازار له زیږون او هم دصنعتي تکامل په وجه دنړۍ انسانان له یو بل سره د مسلک له نظره تړلي او اړیکې لري. په تیره بیا په پرمختللو هیوادونو کې ټولنیز پرمختګ پانګوال او پرولتاریه په دوه ښکاره برخو کې را سره ویشلي دي. ددوي ترمنځ موجود ټکر، روان کشمکش او مبارزه په حقیقت کې د نننۍ زمانې مبارزه ګڼل کیږي. همدا لامل دی چې انقلاب په یوه هیواد یا ټولنه کې نشي ترسره کیدلای .
دانقلاب نوعیت او تاثیر د صنعت جوړونې، سرمایې او نورو اقتصادي برخو په غوره والي پورې تړلي دي. څومره چې د دې نوعیت ښه وي هغومره د انقلاب نوعیت او اغیزه هم ښه وي. دبیلګې په توګه هر هغه هیواد چې دنمو او ودې مزل یې سست وي انقلاب ته په ستونزمنه توګه زیږون ورکوي. خو هغه هیوادونه چې چټک پرمختګ لري انقلاب پرې خپلې اغیزې دنورو هیوادنو په پرتله ژر ښیندي، چې دغه به بیا یو نړیوال انقلاب وي او اغیزې به یې هم نړیوالې وي.

داسمه خبره ده چې په ټوله نړۍ کې په یو ځل اوناځاپه انقلاب نشي راتللې. اړینه ده چې دغه انقلاب په یو ځای کې راشي خو دغه انقلاب د مُودې په تیریدلو سره باید خپور او وغزیږي، که نه، د له منځه تګ خطر سره به مخامخ شي. خو په یوه ټولنه کې راپاریدونکې انقلاب او بدلون دیو وګړي منتظر نشي پاتې کیدلای. بلکې په دغه هیواد کې راپاریدونکې انقلاب په نړۍ کې انقلابي کرنې ته تودوالۍ او پیاوړتیا ورکوي.
ریښتنې خبره خو داده چې یو بریالۍ انقلاب چې دهر ځای څخه راوپاریږي حتما پر نورو هیوادونو خپلې مثبتې اغیزې ښیندي. د داسې نړۍ وګړي دتیر وخت په نسبت ډیر یو دبل سره نږدې وي.

پوښتنه - آیا دشخصي شتمنیو په له منځه وړلو سره ګټې ترلاسه کیدلای شي او کنه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
کارګران به ټول توليدي ځواکونه، تجارتي ذرايع، دشيانو ويش او دراکړې ورکړې وسيلې له شخصي لاسونو څخه ټولنيز واک ته وسپاري، او ټولنيزو اړتياوو ته په کتلو سره به پلان جوړونه او انتظامات ترسره کوي. ددې کار څخه يوه ګټه به دا ترلاسه شي ، لکه هغه صنعت چې لومړی په انفرادي لاسونو کې وو، وروسته به ټولنيزو لاسونو ته ولويږي. او پدې توګه به د شخصي شتمنيو ته د پای ټکی کيږدي او بيا به اقتصادي غميزې نه راځي. اضافي/فاضل توليد چې په موجوده پانګوال نظام کې زيات توليد ګڼل کيږي او هم له امله يې اقتصادي بدحالي او غميزې سر اخلي په کمونيستي ټولنه کې به دا بې مانا او بې کاره توليد نه وي، بلکه دې ته به لا نمو ورکول کيږي. فاضل توليد ددې پرځای چې بدحالي او غميزې تايېد کړي، دټولني هر وګړي اړتياوې به پوره کړي او د نوي توليد د تخليق وړ به وګرځي. چې له امله به يې دپرمختګ نوي دورانونه پيل شي. چې پرته له بدلون او وقفي به جريان ولري. خو دغه ټولې کړنې به وروسته ددې نظام د رڼګولو څخه صورت ونيسي.

کله چې په پراخه پيمانه صنعت جوړونه پيل شي، نو ټولنه به دشخصي ملکېت فشار څخه ازاده شي، او په داسې شکل به بدله شي، څنګه چې د دستکارۍ پر ځای معصر صنعت راغی. له دغه پرمختګ څخه به دټولنې د هر وګړي اړتياوې پوره شي. په همدې توګه به کرنه هم چې په شخصي ملکېت او دهغې په مختلفو برخو ويشل شوې وه، آزاده شي. دساينس او ټيکنالوژۍ پر مټ چې کوم حاصلات کيږي هغه به د وګړو داړتيا دپوره کولو ضامن وي. پدې ډول به توکي دومره توليد شي چې دخلکو غوښتلو ته به اړتيانه وي. طبقې به له منځه ولاړې شي او داسې تضاداتي روېش به په نوي ټولنيز نظام کې له منځه ولاړ شي.

دطبقو وجود دزيار او کوښښ له امله منځته راغلی دی. د کوښښ او زيار ويشل چې په پانګوال نظام کې وجود لري له منځه به ولاړ شي. فقط وسايل، ټيکنالوژي، کېمياوي او ميخانيکې وسايل دتوليد او صنعتي ودې لپاره پوره نشو ګڼلی، خو مونږ به زيار باسو تر څو دغه وسايل او آلات په سمه توګه د خلکو د پرمختيا لپاره په لاره واچوو، کټ مټ داسې چې په ۱۸ زيږديزه پيړۍ کې دصنعتي انقلاب وروسته دبزګرانو، لاسي صنعت، هُنرمندو او منيفکچرنګ حالت بدل شو. همداسې يو اشتراکي توليدي نظام به يو نوي انسان وزېږوي. چې له امله به يې موجوده طبقي له منځه ولاړې شي، او غير طبقاتي ټولنه به په وجود کې راشي. ټولنيزه توليدي کړنه به دپرمختګ علت وګرځي. نوي وسايل او نوي توکي به رامنځته شي. چې دغه توليد به فقط د يو څو غټو پانګوالو په لاسونو کې نه وي لکه چې په ننی عصر کې د پانګوالی په نظام کې وجود لري. چېرته چې هر فرد دټولنې د انفراديت په چوکاټ کې د توليد يوې څانګې ته محدود پاتې دی. او پانګواله طبقه يې د استحصال زيار باسي. نوموړي افراد پخپل ټول ژوند کې دخپل يوځانګړي استعداد څخه کار اخلي، او وده ورکوي. دا پدې مانا چې پانګوال نظام خپل هر وګړی ديوې څانګې پورې محدود ساتي، او ډير کم يې د انسان دتخليقي استعداد په مطابق کاروي.

دکميونل (مشترکه يا ګډ) پلان شوي صنعت او دژوند چارې د يوې ټولنې داشتراکي اړيکو په ترڅ کې پرمخ ځي. دبشريت دهر ډاکټر څخه دهغه د فطرتي استعدونو په ترڅ کې پوره پوره ګټه اخيستل کيږي. چې په همدې توګه دتوليدي کړنې په پرمختګ او ګنجايش کې وده راځي. زيار ويشنه په پانګوال نظام کې ديو انسان څخه بزګر جوړوي، خو د بل څخه موچې جوړوي. ددربيم څخه صنعت کار او څلورم څخه دسټاک مارکېټ چلوونکې جوړوي، چې دا ټول د ماشينونو تابع وي. دغه توپير به په بشپړه توګه دنوي انقلاب په رامنځته کېدو سره له منځه ولاړ شي.

په کميونزم کې به هر ځوان ته په بشپړه توګه دکار روزنه ورکول کيږي، او ډير ژر به وکولای شي چې دتوليد په ټولو کړنو باندې لاس رسی پيداکړي، او دلاس رسي څخه به وروسته وکولای شي چې يو بل کار ته لاس واچوي. پدې ډول به هغه ديو تل عمره کار څخه خلاصون پيداکړي کوم چې د کار څخه د خسته کيدلو سبب ګرځي. چې ټول عمر تيرول په يوه کار کې دپانګوال نظام ورکړه ده. په کميونزم کې ديو ځوان په ډيرو هُنرونو کې زده کړه د ټول انسانيت دپرمختګ او ودې باعث ګرځي.

داسې ټولنې چې بنسټ يې دکميونزم پر فلسفه ايښودل شوی وي هر وګړي ته داحق ورکوي چې خپل استعداد په بيلا بيلو برخو کې وکاروي، ددې کړنې په ترسره کېدو سره به په چټک ډول د طبقو شتون له منځه ولاړشي. په همدې توګه دکميونزم پر بنسټ ايښودل شوي نظام به دټولنو ترمنځ توپير او سيالۍ له منځه يوسي او هم به دښارونو او بانډو ترمنځ توپير ختم شي. خلک به وکولای شي چې په بانډو او ښارونو کې د کرنې او صنعت څخه پرته، نوري ستونزې پرمخ بوځي. ددوی ترمنځ راکړه ورکړه او ناسته پاسته به داشتراکي نظام په چوکاټ کې وي، چې ددوی ترمنځ به فاصلې راکمې کړي.

دکميونزم پر بنسټ ولاړ نظام چې په کوم ځای کې طبقې له منځه وړي هم هلته هڅه کوي چې هغه وسايل او لاملونه هم له منځه يوسي کوم چې دطبقو دزيږون سبب ګرځي. دبزګرانو دبزګرۍ سره اود صنعتي خلکو دصنعت سره تړل هغه کړنه ده چې په دواړو برخو کې يې د پرمختګ مخه ډب کړيده. دغه کړنه کيدلای شي ديوې ټولنې دپرمختګ پرمخ کې خنډ وګرځي.

دخلکو ترمنځ اشتراکي احساس دګډ پرمختګ باعث ګرځي. چې له امله به يې دهر وګړي اړتيا پوره کيږي. د ورخطايی، منافقت او د بې باورۍ حالت به په بشپړه توګه له منځه ولاړ شي. په موجوده نظام کې ديو څو خلکو په خاطر دډيرو خلکو حق تلف کيږي، دا توپير به له منځه ولاړ شي. ټول ټکرونه او ډلې به ختمې شي. کميونزم به د زيار ويشنه له منځه وړي او عام وګړو ته به په پوره توګه دکار کولو او د دوي داستعداد سره سم داستحصال مواصلات ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دصنعتي توپیر له منځه ورل او دنورو کارونو په ترڅ کې په نړیواله تولیدي کړنه کې ګډون، ګټې او دکلیو، ولایتونو او هیوادونو دبندیزونو څخه خپلواکي او دشخصي شتمنیو له منځه ورل به ډیرې ښې اغیزې رامنځته کړي.

پوښتنه - دکمیونزم په کورنۍ نظام باندې څه تاثیرات پریوځي؟

ځواب-
په دغه نظام کې به بشري اړیکې دکینې، بُخل او منافقت څخه پاکې وي چې بنسټونه به یې په ریښتني بشري قدرونو باندې وي. خو دا ټول هغه وخت کیدلای شي، چې شخصي شتمنۍ له منځه ولاړې شي . کوچنیانو ته به په مساوي بنسټونو زده کړه ورکول کیږي. وده چې یو ټولنیز ترون دی، په خاوند باندې انحصار او محتاجي، د کوچنیانو په مور او پلار باندې دمصارفو پیټې او دکوچنیانو په والدینو باندې به انحصار ختم شي.

داټول هغه څه دي چې پانګوال نظام زیږولي دي. مونږ په کمونیستي نظام کې دمیرمنو دمشترکه ملکیت دشمیرلو په اړه داسې ځواب ورکوو چې دمیرمنو مشترکه ملکیت یو داسې کیفیت دی چې دپانګوالې ټولنې سره تړل شویدی. چې په دغه نظام کې دمیرمنو ارزښت دجنس په څیر وي. میرمنې د فحاشی دبازار، دحُسن مالکه، ځان پلورونکې او دیوې نځاګرې په توګه کارول کیږي. دمیرمنو دحُسن څخه ناوړه او ناروا ګټه په شخصي ملکیت کې پورته کیږي. کله چې دغه شخصي ملکیت له منځه ولاړ شي نو هیڅ میرمن به خپل حُسن ونه پلوري، او نه به فحاشی کولو ته مجبوره شي.

دپانګوال نظام په له منځه تګ سره به میرمنې د جنسي تفریق او غلامۍ څخه آزادې شي، او هغوي به په ریښتیا د یو خوشحاله، باعزته او ښه ژوند درلودونکې شي. کمونیست نظام دمیرمنې دمشترکه ملکیت پر ځای ددغه تعصب پیښې وهي. په سوسیالستي نظام کې کورنۍ له منځه نه ځي، خو حیثیت او بنسټونه یې بدلیږي په دا کې به له خپلوۍ څخه مفادپرستي، له احساساتو څخه خودغرضي، مجبوري او محتاجي په بشپړه توګه له منځه ولاړه شي.

پوښتنه - د ملتونو، قومونو او ولسونو په اړه به د کمیونزم څه چلند وي؟

ځواب-
ولسونه او ملیتونه به داکثریتي طبقې تابع شي، په دغه نظام کې به دومره نظم وي چې خلک به دیو بل سره عادت او بلدشي. پدې ډول به ډیر ژر مذهبي، توکمیز،نژادي، سیمیز او کلتوریزې ترینګلتیاوې له منځه ولاړې شي. دتوکمیز او قامي ویاړ په نوم موجودي ټولې ډرامې او د تیر وخت ظُلمونه، روایات او رواجونه به له منځه لاړ شي. دټولو فرهنګونو معیاري رُوح ته به ښکلا ورکولای شي. دټولو طبقو دپرمختګ لپاره به وسایل ورکول کیږي. دمالي جبیرو استحصال به له منځه ولاړ شي.

په سوسیالسټ فیډریشن کې دټولو ګډون کوونکو ملتونو په خوښه ګډون، دسرمایې او ملکیت څخه پاکه ټولنه چې له امله به یې اشتراکي ټولنه دډول ډول رنګونو، توکمونو، ژبو او فرهنګونو یوه په زړه پورې ګلدسته وي. او هم به داټولنه د ترینګلتیاوو، کینو څخه پاکه او پر سپیڅلو احساساتو ولاړه، دبشرې لوړوالي، یووالي او سوکالۍ یوه ځانګړې بیلګه وي. داسې یو وخت به راشي چې خلک به پر یوه ځاي بغیر له کوم توپیر څخه اوسیږي.

پوښتنه - مارکسیزم څه ته وایې ؟

ځواب-
دکارل مارکس د۱۸۱۸ء زیږدیز څخه تر ۱۸۸۳ء ز کال پورې هلې ځلې او د نظریاتو ټولګه، مارکسیزم بللی شو. مارکس په ۱۹ زیږدیزه پیړۍ کې پر دریو نظریاتي رجحاناتو باندې کار وکړ او لوړوالۍ یې ور وبښه. هغه دري نظریې پدې توګه دي: کلاسیکې جرمنی فلسفه، دبریتانیایي نوي سیاسي اقتصادیات او تاریخي مادیت.

ان تردې چې دکارل مارکس مخالفین هم ددغې خبرې تاییډ کوي چې د مارکس خپلمنځي پیاوړتیا او پراخو نظریاتو ټولنیز جدلیاتي مادیت او د ساینس بنسټونو د ساینسي سوسیالیزم ډیره کیښودله او د نړۍ په ډیرو هیوادونو کې یې دکارګر غورځنګ په نوم نظریات او برنامې ترسترګو کیږي. چې داپخپله دسوسیالیستي انقلاب اودکمونیستي ټولنې درامنځته کولو لپاره اړین بنسټونه بلل کیږي.

پوښتنه - مارکسیزم، لینینزم او ټراټیسکیزم څه ته وایې ؟

ځواب-
دغه اصطلاح په عامه توګه دانقلابي مارکسیسټانو لپاره کارولۍ کیږي. مارکسیسټان هغه انقلاب کوونکې دي چې د موجوده نظام پرځاي دبل نظام غوښتنه لري. خوبل لورى ته اصلاح کوونکي هغه خلک دي چې دپانګوال نظام د مهربان او شریف النفسه جوړولو هڅې کوي. واضحه خبره ده، چې دا کار ناشونی دي. لینینزم دمارکس تصّورات خپرول(دپانګوال نظام د جبرپرضد، استحصال، پانګونې او دنړۍ پر آباد نظام دسترو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواکونو پرضد) لينيزم په نوم ياديزي. خو دماركسيزم او لنينزم ترمنځ تر اوسه پوري يوڅه ستونزي موجودي دي. ځيني شخصيتونه لكه ستالن، ماؤ او بيا ځيني نوردتراتيسكېزم پيروان دي. كه چيرې دا ومنلي شي چې ستالن او ماؤ ماركسيستان نه وو خو دوي په حقيقت كې د ماركسيزم دمفهوم او روزل شويو رجحاناتو نماينده ګي كوله. ولې چې د دوي په زمانه كې رياست د كارګرانو دجمهوري كنټرول پر بنسټ نه وو، او ديوڅه بيوروكريټو پر آزادانه بنسټونو ايښودلى شوى وو. دوي دكاركرې طبقې جسدونه سره د يوڅه سپيو په څير ځانونه ترلي وو.

ټراتيسكېزم عبارت له هغه كرې څخه ده چې ١٩٢٤ ز كال كې دلينن د مرينې وروسته دهغو وګړو لاربښوونه كوله كومو چې دستالن د تګلارو سره اختلاف درلوده. په حقيقت كې لييننزم (Leninism) دماركسيزم (Marxism)يو تسلسل دى. خو ډير خلك دغه اصطلاح د هغو خلكو لپاره كاروي چې له ستالنيستانو څخه جلا شوي دي. خو ترڅنګ يې ډير داسې خلك چې دماركسيزم،ټراتيسكېزم او لييننزم (Leninism)پر تسلسل پوهيږي، ځانونه ماركېسټ معرفي كوي، ځكه چې ددغه ټولنې په سلګونو منونكي داسې جنوني او احساسي تګلارې غوره كړي دي، چې له امله يې دټراټسكې نوم بدنام شوى دي. او ټراټسكې چې د ماركسټ نظريې لپاره كوم خدمت ترسره كړيدي هغه عبارت له دوه كارونو څخه دي: لومړى داچې د ستالينزم ساينسي تجزيه يې ترسره كړه، او دوهم داچې دځانګړي انقلاب نظريه يې وركړه چې پدي توګه يې وكولاي شول پر نوي آبادياتي نړۍ ښه اغيز وښيندي.

پوښتنه - آيا په يوه وخت كې د ولسواكۍ او سوسياليزم يوځاي شتون ممكن دى او كنه؟

ځواب-
لومړى خو دامفكوره له بيخه ناسمه ده چې ماركسيزم او جمهوريت ديو بل سره په ټكر كې دي. ريښتيا خو داده چې د پانګوال نظام په شتون كې ريښتنى جمهوريت په وجود كې نشي راتلاي. هو! داسې كيدلاى شي چې يو څو كاله وروسته تاسو په صدراتي او پارليماني ټولټاكنو كې ونډه ولرئ، خو كه لږ ځير شو او وګورو چې په دغه ټولټاكنو كې ونډه اخيستونكي څوك دي؟ پر ډاګه ده هر هغه څوك چې پيسې ولري. ددوي په بريالي كولو څوك پيسې لګوي؟ ستر او لوي تجاران، كمپنيانې اوپانګوال- باالمقابل تاسو سره څه بديل نشته. په عملي توګه دغه جمهوريت فقط دشتمنې اوپياوړې طبقې په ګټه دى دكوم څخه چې دبوروژوا طبقه مانا اخيستلې شوو. له دې څخه لا اړينه خبره دا ده چې دغه طبقه ټاكلې شوې ده، تر څو دولت رامنځته كړې، نو دوي سره پرته له خبرو دعمل لپاره هيڅ تګلاره وجود نلري. كه چيرې دامريكا د دريو شتمنو سړيو سره دامريكايې وګړو په پرتله دري كروړه دولت په لاس كې وي دوي كولاي شي چې د دولت چاري پر مخ بوځي. دخپل اقتصادي پريكړو په ورځ دوي دميلونونو انسانانو د ژوند پريكړې كوي. مانا دا چې دروزګار، روغتيا او پوهنې په اړه پريكړې كوي.

كله چې دغه ډول سترو او لويوتجارتي كمپنيو ته خطر پيښ شي نو دوي كولاى شي چې دولتي ځواك او زور وكاروي. دبيلګي په توګه كله چې په چيلي كې په كال ١٩٧٣ ز كې د سلواډ ور اياندي دور دجمهوري دولت ولسې ټاكنو پر محال د مسو او اوسپني دكانونو او د مخابراتو فابريكې (چې دا د امريكايي كمپنيو شتمني وي) دمحدودولو او ولسي كولو پريكړه وكړه، نو په دغه وخت كې ټولو دغو كمپنيو په كروړونو ډالره مفقط كړه او په پايله كې يې د سي-آيې -اي په واسطه په چيلي كې پوځي بغاوت رامنځته كړ او اياند يې په مرګ ورساوه.

چې پر ځاي يې ظالم پوځي ديكتاتور پنوشي دواك پر ګدې كښيناوه. د٢٠٠٤ زيږديز كال په امريكايي صدراتي ټولټاكنو كې لويو كمپنيو دبُش دكمپاين په خاطر ١٠.٣ ميلونه ډالره مفقط كړل چې داسې بُش دواك ګدۍ ته ورسيده، دغو كمپنيو ددې مفقط په بدل كې دګمركانو دټكس څخه خلاصون ومونډل، چې په پايله كې يې ٥ ميلياره ډالره ګټه ترلاسه كړه. ددغو بيلګو څخه داجوتيږي چې پانګوال جمهوريت څومره ګټور او څومره ناوړه كاروبار دى. دلته دغه پوښتنه راولاړيږي چې په دغه پانګوال ځواكونو كې دومره ستر ځواك له كُومه راپيداكيږي؟ دا د دې لپاره چې دوي په ريپبليكېن او ډيموكراټ كې په ميلونونو ډالره سرمايه كاري كړيده. او په وروستني پړاو كې دولت او سياسي ګوندونه ددې لويو پانګوالو ګوډاګي ثابت شويدي. همدغه كمپني دي چې وروسته بيا پريكړې كوي او تګلارى جوړوي، چې بايد په كومو كړنو عمل وشي او په كومو ونه شي.

داهم بايد ډاګه كړلاى شي چې ددې ډول سياسي ګوندونو ريښې پر خلا كې نه بلكه ددغو لويو پانګوالو او كمپنيو په مليياردونو ډالرو سرمايو كې دي. همدا لامل دى چې دغه ګوندونه تل ددې پانګوالو او كمپنيو تر اغيزو لاندې وي. پس په ريښتيا دغه كړۍ دقانون،حقيقت او يا انصاف وركولو لپاره نه بلكى د يو څو پانګوالو ته دګټو رسولو په موخه په وجود كې راځي، تر څو دوي ته يو څه په خوله كې ورواچوي اوبس.

بل اړخ ته له سوسيالستې انقلاب وروسته د نړۍ دژوند تيرولو ټول وسايل په شخصي لاسونو كې نه، بلكى داكثريت طبقې په لاسونو كې وركوي. چې په جمهوري توګه كنټروليږي، او پر مخ يې بوځي. دغه په ريښتيا هم جمهوريت وي، چې په كوم كې به خلك وكولاى شي، پرخپل ژوند كنټرول ولري. دوي به په جمهوري توګه سره وكولاى شي چې خپل نماينده ګان وټاكي، دولت جوړ كړي او ورسره به دغه نماينده ګان پر معيشت باندې هم كنټرول ولري. او وبه كولاى شي چې په ريښتيا په شيانو كې بدلون راولي. كه دغه نماينده ګان ونشي كولاى چې كارونه په سمه توګه ترسره كړي نو خلك به وكولاى شي چې دوي له كاره ګوښه كړي، او دغه نماينده ګانو ته به ديو مزدور له معاش څخه زيات معاش نه وركول كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا اوسنی نظام کې چې کوم نماینده ګان وجود لري ددوي مراعات خو ددوي دمعاشونو څخه هم لوړ دي. په اشتراکي نظام کې به لوړ استعداده خلک دخپل استعداد مطابق په کارونو ګمارل کیږي. ددې لپاره چې دوي ته به اضافي استعداد ورکول کیږي خو د چوپړ په خاطر- دغه نماینده ګان به دټولنې دوګړو له منځه ټاکل کیږي لکه څرنګه چې لینن ویلي دي. اشپز به هم وکولاي شي چې صدراعظم او ولسمشر جوړ شي. دغه به په حقیقي مانا کې جمهوریت وي.

پوښتنه- په سوسیالیزم کې به تولید څرنګه ټولنیز کیږي او ددولت وېش به څه ډول وي؟

ځواب-

عصري تولید تقریبا ټولنیز دی دبیلګي په توګه یو سړی په یواځې توګه نشي کولای چې ټول کمپیوټر ځان ته رامنځته کړي . همدا لامل دی چې عصري تولید دومره دپیچلتوب ښکار دی چې فقط دیو کمپیوټر جوړولو په خاطر دنړۍ زرګونه خلک زیار باسي، تر څو کمپیوټر رامنځته کړي. له اومه موادو نیولې بیا تر هارډویر ډیزاین پورې او د دې د تشکېلولو څخه بیا تر کلر (رنګ) راوړلو پورې دا ټوله یو ټولنیزه کړنه ده. خو ددغه ټولو کارګرانو تخلیق شوی دولت په مساوي توګه نه ویشل کیږي. میلیارډران پانګوال او لویې کمپنیاني ددې دولت ډیره لویه برخه پر یواځې ځان هضم کوي. نو معلومیږي چې دغه عصري کارګره طبقه ده چې دهرې ورځې کارونه او فابریکې چلوي.

واحده کارګره طبقه ده چې ټولنیز دولت جوړوي خو دوي ته دخپل زیار بدل په لاس نه ورځي. دا سمه ده چې دوي ته دمعاشونو په لوړولو او بونس ورکولو یو څه ناڅه لاسته ورځي، خو پانګوال چې څپله کوم بونسونه هضموي هغه ددې په پرتله څو ځلي ډیر لوړ دي. دبیلګي په توګه په مالداره صنعتي هیوادونو کې لویو پانګوالو او مالکانو ته په لکونو تحفې او بونسونه دکرسمس دلمانځلو په خاطر ورکول دکوم ځاي انصاف دی؟ دلته د دې خبرې ارتیا ده چې دولت باید په هغو خلکو ووېشل شي چې جوړونکې يې دي.

پوښتنه - پرادیوالی (بیګانې)څه ته وایې ؟

ځواب-
په پانګوال نظام کې دپردیوالي اساسي لامل دکارګرې طبقې او دهغې دزیار څخه تخلیق شوی تولید ترمنځ ناانډولتوب او دپانګوال نظام پرظلمونو او استحصال پراته پرده ده، چې دا د اُجرتي زیار او سرمایې ترمنځ حقیقي ریښې دپټولو کوښښ کوي. کارګر چې کوم تولید او دتولید جوړونې کومه کړنه ترسره کوي، دهغې بدل نه ورکول کیږي تردې چې دخپلو ډیرو جوړ کړی شوو شیانو څخه هم بې برخې وي چې له امله يې د زیار او تولید ترمنځ پرادیوالی رامنځته کیږي. چې په پایله کې بیا ټوله ټولنه او کارګره طبقه ښکار کیږي. ددغه پټ استحصال له امله دشیانو سره دانسان حرص زیاتیږي او داسې شیان په ژوندیو شیانو بدل شي، او انسان بیاخپل حیثیت دلاسه ورکړي او دشیانو ځاي ونیسي.

دغه لوړ او پراسراري بشري اړیکې دشعور تل ته ولویږي چې بیا دغه حتمي او خطر يې ګڼل کیږي. همداسې په انګریزي کې کارګري طبقي ته لاس ویلی کیږي او دغه مثال هم ورکول کیږي چې د فلانې سړي قدراو قیمت یو میلیارډه ډالر دي. نو ددغه پرادیوالي بنسټ په تولیدي خپلوۍ یا که چیرې په قانوني ژبه کې ورته وویلی شي، نو په شتمنې خپلوۍ ولاړ دي.

۲۶- دیوې زمانې غالب فکرونه څه ته وایې ؟

ځواب-
دهرې زمانې غالب فکرونه او مفکورې دواکمنو مفکورې وي. دا پدې مانا چې دټولنې کومه طبقه چې مادي ځواک لري هغه دفکري ځواک په اړه هم مطرح وي. هغه طبقه چې مادي تولیدي ذریعې يې په لاس کې وي پر ذهني تولید باندې هم چپاو او یرغل کوي. نو مونږ ویلاي شو چې دذهني تولیدي ذریعو څخه دمحرومه طبقې فکرونه دواکمنې طبقي تابع وي. د مادي ریښو څخه چې کوم فکرونه جوړیږي هغه ته واکمن فکرونه ویلی کیږي. پدې ترتیب دغه ډول فکرونه او مفکورې ددوی دغلبې او واکمن فکرونه بلل کیږي. هغه خپلوۍ/ریښې چې د تصوراتو په ښېر څرګندیږي، د واکمنې طبقې د پېژندګلوۍ باعث ګرځي. لحاظه دا خیالات د دوی د غلبې په ترڅ کې رامنځته کیږي.

هغه خلک چې واکمن وي، دنورو شیانو ترڅنګ شُعور هم لري. همدا لامل دی چې دوي دپوهاندویۍ او مفکورې جوړونکي په توګه هم پاچایي کوي، او دخپلې زمانې د مفکورو تولید او تقسیم هم کنټرولوي. په همدې لامل ددوي خیالات او مفکوري د زمانې حکمران فکرونه یا مفکورې ګڼل کیږي.

پوښتنه - په تاریخ کې د فرد رول څنګه ارزیابي کیدای شي؟

ځواب-
مارکسیزم هیڅکله دفرد د رول څخه انکاري ندی خو دومره وضاحت ضرور کوي، چې داشخاصو اوکوندونو دکردار پریکړه دتاریخي تکامل د سوایي ډاګیز معروض (عینې اوضاع) او ټولنیز چاپیریال کوي. چې د دغه وروستنۍ پریکړه دتولیدي ځواکونو دپرمختګ سره تړل کیږي. داپدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مانا نده لکه څرنګه چې دمارکسیزم نیوکه کوونکي وايې چې انسانان فقط دمادیت تر ګزارونو لاندې ژوند کولو ته اړ شوي دي. مارکس او اینګلز یې وضاحت داسې کوي چې انسانان خپل تاریخ پخپله جوړوي، خو دوي دغه کار پخپلواکه توګه نه ترسره کوي. بلکی دوي دچاپېریال تر اغیزې لاندې دا تاریخ جوړوي په کوم کې چې ژوند کوي.

په هر یو چاپیریال کې دبعضوسیاسي شخصیتونو شخصي خاصیتونه اغیز اچوي لکه فکري بشپړتیا، مهارت، ډاډ، جرات او ثابت اوسیدل. دانسان په ژوند کې داسې حتمي حالت هم رامنځته کیږي چې دسیاسي قیادت دړول له امله حالت او وضعه په بشپړه توګه بدلون بیامومي. داسي عهدونه عام نه ګڼل کیږي داهغه وخت سر اخلي کله چې اوږد مهاله پټې تربګنۍ دجدلیاتي علم له مخي مقدار په معیار بدل شي. خو دا معلومه ده چې افراد فقط دازادي په زور دټولنې تکامل نشي ټاکلی. خو په بشري تاریخ کې داخلي عناصر دټولنې دبدلون باعث ګرځي.

پوښتنه - دټولنې مادي بنسټونه څه دي؟

ځواب-
څرنګه چې چارلس ډارون دنامیاتي فطرت، قانوني تکامل دریاضي کشف دی همدغسې کارل مارکس دانساني تاریخ، قانوني تکامل کشف ګڼل کیږي. مارکس دغه ساده حقیقت کشف کړ چې وروسته دنظریاتي څاړ، څیړنې لاندې پټ شو. مطلب له سیاست، ساینس، مذهب او د هُنر دپلټنې مخکې باید انسان ته کوړ، ډوډۍ، کالې او ځښتل مساعد کړای شي. نو پدي توګه دټولنې دګزران لپاره مادي وسیلې او دهغې په پایله کې په هغه عهد کې د ولس ټولنیز پرمختګ هغه بنسټ دی چې پر اساس یې دیو دولت اداري، قانوني فکرونه، هُنر او ان تر دې چې د یو ولس مذهبي فکرونه هم تکامل مومي. نو همدا خبره ده چې باید دشیانو تجزیه پر دغه اساس وشي. نه دا چې پر نورو شیانو څنګه چې په رواياتي توګه کیږي.

پوښتنه - دټولنیزې تکامل قوانین څه دي؟

ځواب-

دټولنیز تولید له امله وګړي په داسې خاصو ریښو کې تړل کیږي چې هغه نه شلیدونکې وي، او د دوی دارادو تابع وي. دغه تولیدي ریښې دتولیدي ځواک دپرمختګ تر یوه سویه پورې هم آهنګه کیږي. او د ټولنې دغه اقتصادي جوړښت د تولیدي ریښو په ترڅ کې منځته راځي. دغه هغه لوي رښتینی بنسټ دی چې پر سر یې قانوني اوسیاسي جوړښتونه رامنځته کیږي. او دټولنې دشعور مختلف ډولونه هم د دوي سره سمون خوري. دمادي ژوند دغه طریقه دتولید ټولنیز، سیاسي او د رُوحاني عواملو عمومي کردار ټاکي. دانسانانو شعُور د دوي د وجود یقین نه کوي، بلکی ټولنیز وجود ددوي دشعُور یقین کوي. دتکامل په یوه خاص پړاو کې تولیدي ریښي پرځاي د دي چې دتولیدي ځواکونو دپرمختګ باعث شي خنډ جوړوي. ددي څخه وروسته دپاڅون پړاو پیل شي.
داقتصادي بدلون وروسته هر لوړه طبقه دبدلون سره مخ کیږي. ددغه بدلون له امله هغه ډله چې رامنځته کیږي دمادي معیشت دراتلونکي بدلون تعین یې خصوصا په فطرتي، سیاسي او ژور نظر سره وکړای شي. بل لوري ته قانوني، سیاسي، مذهبي، جمالیاتي او فلسفیانه نظریات هغه نظریاتي صورتونه دي، چې له امله یې انسان دتربګنیو او ټکرونو په اړه فکر اومبارزه کوي. مونږ دچا په اړه هغه رایې نه ورکوو چې نوموړی یې دخپل ځان په اړه لري.

همداسې مونږ ددغه بدلونونو عهد پلټنې دشعُور پر بنسټ نه کوو بلکه ددې برعکس دغه شعُوري وضاحت دمادي ژوند دمخالفتونو، دتولیدي ټولنیزو ځواکونو او دتولیدي ریښو تر منځ موجودټکر پر بنسټ کوو. هیڅ یو ټولنیز نظام تر هغه وخته پورې نه ختمیږي تر څو چې تولیدي ځواکونه خپل ځای څخه چې ورتیا یې ولري لاس رسی ونه لري. او نوي تولیدي ځواکونه چې دزاړو تولیدي ځواکونو ځای به نیسي نشي کولای چې راڅرګند شي. چې تر څو دا مادي اوضاع د پخواني نظام په تل کې ځان آماده کړی نه وي. انسان تل دهغه مسایلو سره مبارزه کړیده، چې نوموړی کولای شي چې ترسره یې کړي. که مونږ د دغه مسلې په ژوره توګه اندازه واخلو نو تل دغه خبره مخې ته راغلې ده چې مسله هغه وخت سر راپورته کوي چې کله دهغې ستونزې دحل کولو لپاره مادي حالات رامنځته شویدي. یا کیدلای شي چې د تشکېل په مراحلو کې وي. که لږ ځیر شو نو دانسان پخواني ځمکوال او دعصري پانګوالی تولیدي طریقې ته د ټولنې دبیلا بیل تکاملي پړاوونو نوم ورکولای شو. پانګوال تولیدي ریښې دټولنیز عمل وروستی تصادمي شکل دی. چې دا انفرادي تصادم نه بلل کیږي بلکی دا د ټولنې داوسیدونکو د ژوند دحالاتو سره تړلی دی. او بل کیدلاي شي ژبه د تصادم دمخالفت سره دپانګوالې ټولني په تل کې تکامل کوونکې تولیدي ځواکونه پخپله دمخالفت یا تصادم دختمولو لپاره مادي اوضاع مساعده کړي. نو مونږ ویلای شو چې دغه د بشري ټولنې تاریخ څخه مخکې دتاریخي مرحلې وروستی پړاو دی.

پوښتنه -دپانګونې د تکامل تاریخي رجحان څه دی؟

ځواب-
هغه خلک چې تولید کوي زښت په ظُلم او بدمعاشۍ سره شړلی کیږي او دغه احساساتي محرکات ډیر په بدنامه، چټل، لویدلي او د کرکې په بنسټ ولاړ وي. بزګران او دستکارو ته دشخصي شتمنیو په سترګه کتل کیږي، چې نوموړي دغه ملکېت په شخصي زیار او خپلواکۍ لاسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي وي. برعکس پانګوال د ډيرو زياتو شتمنيو استحصال کوي. دغه پخپله دپانګوال توليد د داخلي قانون څخه راوځي. يوپانګوال ډير زيات خلک دمرګ کندې ته وراچوي. ددې لاس دپانګوالو دلاسه د ډيرو نورو پانګوالو په شريک کيدلو تر څنګ محلي زيار يا کوښښ چې پخپل منځي مرستې سره ولاړ وي او دسياسي شعور، تخنيکي استعمال، منظمي کرني اونورو داسې، زيار په داسې شيانو کې بدليدل، چې په مشترکه توګه سره کارولای کيږي. ټول ذريعي توليدات دټولنيز مشترکه کوښښ په توګه استعمالول، ټول محصولات په نړيوال بازار کې ښکېلول او د دې ترڅنګ پانګوال نظام ته نړيوال اهميت او کردار بخښل هم دوام لري.

دډيرو لويو پانګوالو کمېدل چې زياتره طبقه يې نوی مالک او اختيار لري دجبر، شکنجې، غلامی، تذليل او استحصال لامل ګرځي. نو ددې ترڅنګ دکارګري طبقې په کميت کې هم اضافه کيږي. منظم او يواځې کيدلو لپاره هڅې کوي چې علت يې دپانګوال نظام توليدي ميکانيزم دی. دسرمايې واک او دتوليد تر څنګ پخپله دغه پرمختګ ددوی په لاره کې خنډ ګرځي. دذريعي توليد راغونډول او د زيار ټولنيز رول آخر يوداسې ځای ته ورسيږي چې چېرته دپانګوال شخصي شتمنيو مرګ ضرور وي . هغه خلک چې خلک بې دخله کوي په خپله بې دخله کړای شي.

پوښتنه - ګلوبلويزايشن څه ته وايې ؟

ځواب-

ګلوبلايزيشن هغه اقتصادي ترون دی چې په ترڅ کې يې نړيوال اقتصاد رامنځته شوی دی. چې له امله يې ډير ولسي اقتصادونه دنورو اقتصادي معيشتونو ته اړباسل کيږي. چې پدې ډول هيڅ يو هيواد پخپل ځان بسيا او خپلواکه ندي. ځکه چې هر يو دبسيا کيدلو لپاره تبادلې ته اړ دي. يو پلان شوی نړيوال اقتصاد پخپله بد ندی ځکه چې دا دپلان شوي اقتصاد لپاره پرمختګ بخښي. خو دا ديو داسې نظام په واسطه ترسره کيدلای شي چې بنسټ يې ټولنيز عدل اود ذريعي توليد(فابريکې،تيکنالوژي، سرمايه) پر اجتماعي ملکېت باندې وي او کولای شي چې دبشريت د ودې باعث وګرځي.

خو پانګوال نظام پر شخصي شتمنيو او انفرادي پانګوال نظام په فکر ولاړ وي. او دافکر کوي چې څنګه زياته ګټه ترلاسه کړي دغه ډول فکر دپرمختګ پر لاره يوه ستره ننګونه ګڼل کيږي او داسې چاپيريال ته لاره هواروي چې په هغې کې ډير کم خلک دبې حسابه دولت او شتمنيو خاوندان وي او نور دټولنې اکثره طبقه يې ورځ په ورځ دغُربت ښکار کيږي. په غريبې او غير مساوي او نااندېوليز ځُوي کې ورځ په ورځ اضافه والی راځي.

پوښتنه – په لوږه او غيرمساويانه وېش کې د ورځ په تېريدو ولې زياتوالی رامنځته کيږي؟

ځواب-

اوس مهال دځمکې پر سر څه دپاسه اوه ميلیارده خلک ژوند کوي چې د يو ميليارد خلکو لپاره دژوند اسانتياوې مساعديدلای شي. خو په لوږه او بې چارګی کې ورځ په ورځ اضافه والی راځي. څه دپاسه يوميليارد خلک دخوراک دکمښت سره مخامخ دي او درې ميلیارده خلک دلوږې د ليکې څخه لاندې ژوند کوي. دمايکروسافټ کمپني ددريو لوړو چارواکو سره دومره دولت موجود وو چې هغه دامريکې دهغه بوديجې څخه هم زيات دی چې لوږې دله منځه وړلو په موخه په پام کې نيول شوی. دمختلفو اقتصادي بازارونو ترمنځ دشيانو تبادله په منصفانه توګه نه ترسره کيږي. ديو لاس برابرې مختلفې ملکي يا نيشنل کمپنيانې دواک او قدرت خاوندانې دي چې دټولې نړۍ ٤٠ سلمه دولت او د تجارت په ٧٥ سلمه وسايلو قابض دی او دوی په نړۍ کې دخپلو ګټو پوره کولو په خاطر خپل شرطونه عملي کوي. دنړيوال اقتصاد له وېش څخه لويو هيوادونو ته برابره ګټه نه رسيږي.

خو دومره کيږي چې کم پرمختللي هيوادونه خپل اومه مواد لکه تېل، کانونه، کرنيز اجناس په پرمختللو هيوادونو په ډير کم زيار او قيمت سره خرڅوي. چې له امله يې دې پر ځای چې نااندېولتوب له منځه ولاړ شي نور هم زياتيږي. خوار هيوادونه د داسې توليدي شيانو خرڅولو لپاره مجبوريږي چې تيارول يې خورا ډير زيار ته اړتيا لري. غريب هيوادونه دتخنيکي کمزورتيا له امله داسې شيان له لويو ځواکونو او پرمختللو هيوادونو څخه اخلي چې دوی يې دجوړولو توان نلري نو بيا دغه شيان دوی ته په لوړقيمت پرېوځي. خو دغه شيان تيارول ډير اسانه کار دی. ښکاره خبره ده چې پدې ډول کار کې څوک ګټې ترلاسه کوي او څوک تاوان. ددې هر څه ترڅنګ مونږ ويلای شو چې نړيوال اقتصاد دلويو غربي ځواکونو اوملټي نيشنل کمپنيو تر پنجو لاندې دي. او دوی کولای شي چې دخپلې خوښې قيمتونه، تجاراتي قوانين او اقتصادي اصول پر نورو تحميل او مسلط کړي. دبيلګې په توګه په ١٩٦٠ ز کال کې دبنرايه د يوې امريکي ټريکټر اخيستلو لپاره ٢٠٠ دکوفي بورۍ ورکولې، خو دا قيمت وروسته د يو امريکايي ټريکټر په بديل کې په ١٩٩٠ زکال کې ٦٠٠ بورۍ ته ورسيدل.

پوښتنه – ملټي نيشنل کمپني ولې دومره ځواکمنې دي؟

ځواب-

په ټوله نړۍ کې دملټي نيشنل کمپنيو نمو او پرمختګ دپانګوال نظام د تکامل پايله ده، چې زياتره يې دانفرادي ګټو پر سر ولاړ دي. ددغه ګټې دلاسته راوړلو لپاره پانګوال پخپل منځ کې سيالي کوي. دوي خپل توليد، پلورل زياتوي او دخپل تجارت لپاره نوي بازارونه ګوري. دموجوده بازارونو استحصال، ارزانه زيار او د ارزانه اومه موادو په خاطر په نورو هيوادونو کې سرمايه ګذاري کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې ټولو لاملونو له امله دولت ديوځو خلکو په منځ کې راغونډ شوه. دا پدې مانا چې دولت د لويو پرمختللوهيوادونو ديوځو لويو شرکتونو په لاس کې دي. چې دنړۍ په زياتره شتمنيو يې کنټرول او برلاسي دي. کله چې دغه شرکتونه په معاشي توګه خپل شرايط تطبيق نه کړلای شي نوبيا دوی داستعماري هيوادونو سياسي اونظامي برخې دخپلو ګټو په خاطر استعمالوي. دوی تل دخپلو ګټو لپاره دبشريت شٌعار ورکړی دي. مونږ د دې شاهدان يو چې نوي استعماري قوتونه پر يوګوسلاويه، افغانستان او عراق باندي بمباري د بشري حقوقو ژغورلو په خاطر کړېده. چې فقط دخپلو ګټو د لاس ته رواړلو لپاره يوه بهانه ده. دګلوبلايزيشن نظام دنيمګړتيا پټولو لپاره دپردې تر شا کار کوي. موجوده پانګوال نظام مونږ داسي تشريح کولای شوچې دوی په نړېواله سويه دعامې طبقې زيار باسوونکو استحصال او د نړۍ دهيوادونو ديوځوځواکونو او ملټي نيشنل کمپنيانو له لاسه استحصال شويدي. مانا ښکيلاک دی او دا پانګوال نظام دي.

پوښتنه - ايا دا مُمکنه ده چې پرته د پانګوال نظام خلاف جنګيدلودنړېوال مالي فنډ او نړېوال بانک خلاف وجنګيږو؟

ځواب-
دنااندوله شيانو تبادله چې غريب هيوادونه يې دغُربت اولويې کندې ته وراچولي دي. غريب هيوادونه اړ دي، چې ددوي څخه قرضه واخلي چې په پايله کې يې په بشپړه توګه غلام شي. دقرضونو له امله دوي دنړېوالو ادارو اقتصادي پلانُونه او نړېوالو اړيکو دجريان په خاطر دوي دې ته اړ ايستل کيږي چې ټولې خبرې ومني. نړېوال مالياتي فنډ، نړېوال بانک او نړېوال تجاراتي سازمان دپانګوال نظام دپياوړتيا باعث ګرځي. له دې ځواکونو او ملټي نيشنل کمپنيانو دوی ته امکانات او پيسې ورکوي چې دوی مستقيما ددوی دتګلارو دجوړولو او واک کې برابر شريک خاوندان دي.

ددې ادارو اصلاح او جمهوري کول ناممکنه خبره ده، ځکه چې که د دغې ملټي نيشنل کمپنيانو لپاره دوی ګټور کارونه او اړتياوې پوره نکړي نو بيا ملټي نيشنل کمپنيانې پر دوي باندي امکانات او پيسي بندوي او پرځاي يې نوي اداري رامنځته کوي. دملټي نيشنل د ځواک بنسټ په پيدواري ذريعو باندي کنټرول او د دوي خپلول دي مانا داچې دمشينرۍ، فابريکو، ځمکو او سرمايې خپلول دي. ترڅو چې دغه منصب خواران بې واکه شوي نه وي او دولت دخلکو جمهوري کنټرول کې نه وي راغلی نو دغه اوضاع نه اصلاح کيږي اونه ګټه تري اخيستلای شي.

پوښتنه - په سټايل، پراګ، لندن، پيرس، سپين، يونان او وينس کې د لاريونونو عوامل څه وو؟

ځواب-
نړېوال مالياتي فنډ او نړېوال بانک لخوا چې ځينو هيوادونو ته تش په نامه مرسته ورکول کيږي او په ترڅ کې يې تګلارې جوړيږي. دغه ټول هغه څه دي چې دنړۍ ډير پانګوال يې دخپلو شتمنيو دزياتولو لپاره کوي. داپدې مانا چې د دولت لخوا هغه وسايل چې عادي خلکو ته ورکول کيږي وسايل نه، بلکې د روغتيا پر اسانتياوو بريد، په معاشونو کې کمی، معاشونه کمول، اضافې بونس نه ورکول، او په نورو داسي ډيرو شيانو کې کمی دکارګرو په قوانينو کې نه اصلاح او ولسي فابريکې شخصي کول شامل دي. په غريبو هيوادونو کې پدې ډول تګلارو باندې لا ډيرکار روان دی اوترڅنګ يې دملټي نيشنل کمپنيانو په واسطه د دغه قُدرتي وسايلو لُوټ چُور هم شروع دي.

چې له امله يې دغريبې او شتمنې طبقې تر منځ توپير زياتيږي. په لوړه کې زياتوالی او چاپيريال دبربادي سره مخامخ کوي. دا لاريونونه چې پيل يې دسټايل نه شوی وو اوس مهال په هر هغه ښار کې ترسترګو کيږي چېرته چې دمالياتي فنډ، نړېوال بانک او د نورو نړېوالو مالي ادارو غونډې ترسره کيږي. دا په ريښتيا دځوانانو اوزيارايستونکو د يووالي او ددوی دنړېوالتوب يووالي اشارې دي.

پوښتنه - آيا ديوې جلا ټولنې جوړښت مُمکن دی؟

ځواب-
په ټوله نړۍ کې دمالياتي بوديجې اداري او نور داسې استعماري سازمانونو پرخلاف کېدونکي لاريونونه ددوی دتګلارو نړېوال مخالفت څرګندوي. خو مونږ دغه ټول نااندولتوب له منځه وړل غواړو. نو بيا اړتيا ده چې په نړېواله توګه يو منظم خوځښت منظم کړل شي. چې پدې کې دکارګر خوځښت او د دې ترڅنګ ټول انقلابي بدلون دي.
دا خوځښت ديوملټي نيشنل کمپني او يا دبلې کومې غټې ادارې د له منځه وړلو تره حده نه دي پکار، زمونږ زيار بايد دپانګوال نظام له منځه وړلو پورې وي. بانکونه او لويې مالي کمپنيانې بايد په ولسي تحويل کې واخيستل شي. دملټي نيشنل کمپنيانو جمع کړای شوی دولت او شتمنې بايد په نړېوال اقتصاد تايېد او دهغه له لوري استعمال کړی شي. او هم دخلکو دجمهوري کنټرول لاندې په سمه توګه داکثريت طبقې د ګټې لپاره استعمال کړای شي. يو سوسيالسټ انقلاب يواځينی بديل دي. دغه فقط مُمکن نه، اړتيا ده. دغه ډول انقلاب او بدلون ديوې لوې کارګرې طبقې په نمايندګی کې ديو منظم خوځښت لخواء ممکن دی پدې خوځښت کې بايد دټولنې هغه خلک هم واوسي کوم چې دپانګوال نظام دجبر ښکاردي.

پوښتنه - دخلکو د دغو خبرو څخه څه مانا اخيستی شوو، چې وايې هغه سوسيالسټ دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
دمارکس داصطلاح پر بنسټ سوسیالیزم دپانګوال نظام او کمیونزم تر منځ دیو عبوري دور په توګه فکر کیږي. یو داسې نظام ته لاس رسی منو چېرته چې په ریښتني ډول دیو چاڅخه دهغه داستعداد مطابق او هر چاته دهغه دارتیا مطابق ورکولو خپلوي منځته ته راځي. د دې لپاره ریښتنی بازار دمتبادل په توګه سوسیالسټ هم ویل کیږي. خو شرط دادی چې ددوي مقصد دپانګوال نظام له منځه وړل وي او په ریښتني توګه دکارګرانو دجمهوري سوسیالیزم راوستل یې هدف وي.

پوښتنه -آیا داممکنه ده چې دپانګوال نظام پر ضد جنګ پرته دیوي ادارې یا شخص خلاف جنګ کیدلای شي؟

ځواب-
په نااڼډولیز نظام کې چې غریب کارګر په کې دغُربت اولوړې شپې تیروي او په ډیرو ستونزو کې راګېر وي دلویو ځواکونو د ادارو لطرفه قرض دار، همدا لامل دی چې همیشه غلام پاتې شوی دي. دخپلې نامساعدې وضعې له امله ددغو ادارو لطرفه ورکړل شوی پلان او قوانین پر ځان منلو ته اړشوی او دغه ټولې ادارې دپانګوال نظام دپیاوړتیا باعث ګرځي. دنوموړو ادارو اصلاح او جمهوري کول ممکنه نه بریښي، که چیرې دغه ادارې لویو ځواکونو ته ګټورې ثابتې نشي نو پر ځای یې نوې ادارې رامنځته کوي او دوی له منځه وړي.

پوښتنه - انقلاب څه ته وایې ؟

ځواب-
دنورو تاریخونو ترڅنګ دانقلابي تاریخ په اړه هم باید داوویل شي چې څه وشول؟ او څنګه وشول؟ خو دغه به یوه نیمګړې خبره وي. دبیان څخه باید دغه معلوم شي چې دا څه وشول؟ څه بل شانته ولې نه کیږي؟ پیښې ته خو نه دکمپاین یوه برخه ویلي شو او نه دغه دمخکې څخه پلان کړل شوی پلان- دوی باید دخپلو قوانینو تابع وي.
دخلکو په تاریخي پیښو کې ونډه دانقلاب یو داسې ځانګړتیا ده، چې په اړه یې شک نشي کیدلاي. په عادي حالت کې دولت ځان د ولس څخه لوړ ګڼي. هغه که چیرې جمهوري یا دیکتاتور دولت وي. او تاریخ هم داسې کارپوهانو جوړولو کې مرسته کوي لکه بادشاه، وزیران، بیوروکریټ او دپارلمان وکېلان .

خو کله چې هغه وروستی شپې راورسیږي چې په خلکو کې دموجوده نظام پر خلاف زغم مخ په خلاصیدوشي. نو زوړ نظام او د دې چلونکي دسیاسي نظام څخه په زوره بیا اېستل کیږي. او ټول روایاتي نماینده ګان یو طرف ته او یو نوي نظام ته لاره هواروي. دپایلي مثبت والی او منفي والی او د دې تشریح به اخلاق پرستو ته پریږدو. تر کومه حده پورې چې زمونږ خبره ده نوموړ به حقایق لټوو. څکه چې دتکامل عیني حالت مونږ ته دا بخښي. زمونږ په نظر دانقلاب تاریخ هغه دی چېرته چې خلک دخپل قسمت بدلولو لپاره بل تاریخي میدان ته ورو ورداخلیږي او لاس وهنه کوي.

پوښتنه - انقلابي ګوند څه ته وایې ؟

ځواب-
یو ګوند فقط تنظیمي مساحت، یو نوم، یو بیرغ دخلکو راغونډول او مشینونو نه وي. دیو مارکسسټ لپاره ګوند، یو نوم، یوه برنامه ، دکار طریقه، فکرونه او روایتونه موجود وي. اوبیا چېرته چې په لوي شمېر کې ګوندونه او یا مشینرۍ مانا ورکوي. نو پرته له کوم شکه دا هم اړینه ده چې دغه نظریې او مفکورې دکارګرو غوړونو ته ور رسول پکار دي او دا هم یوه لاره او ګوند ته اړتیالري. د مارکسسټی ګوند لپاره اړینه ده چې له پیل څخه خپله نظریه او د برنامې بنسټ پیاوړی کړي.

چې دغه په خپله د کارګرې طبقې د ټولنیزې تاریخي تجربې پایله وي. له دې پرته دوی هیڅ نه وي، د انقلابي ګوند جوړښت تل د اتلانو د راغونډولو، د دوی د روزنې او تعلیم په صورت کې کیدلای شي. چې دغه د ګوند په ټول ژوند او مبارزه کې ملي رول پلی کوي. دغه د مسالې لومړۍ برخه ده، خو فقط لومړۍ برخه. دویمه برخه ډیره کرکېچنه ده، هغه دا چې د کارګرې طبقې زیاتو ملګرو ته څنګه خپل مرام او تصّورات ورسولای شې.

پوښتنه - د انقلابی ګوند اړتیاولې پیښیږي؟

ځواب-

د یو مارکسسټي نظر دا مسولیت دی چې د کارګرې طبقې خوځښت ته د تجربې د عُمومی اُصولو پر بنسټ رنګ ورکړي، چې وکولای شی، د کارګرې طبقې ټولنیز یاداشت وګرځي. د خوځښت په داخل کې زمونږ ځانګرې رول او وجود، د دې خبرې جواز ګرځیدلای شي. که کارګره طبقه غوارې چې ټولنې ته بدلون ورکړي نو بیا د یو داسې ګوند چې یادونه مو یې کړې ده، جوړښت ډیر اړین دي. انقلابي چانسونه د یو ټاکلي وخت پورې نه وي. که کارګره طبقه وغوارې چې انقلاب په راوړلو کې بریا ومومي، نو بیا واکمنه طبقه د خپل دفاع په خاطر ډیر ژر د کارګرو دغه خوځښت تر پښو لاندې کوي. له بده مرغه د کارګرو طبقې پر واک د قبضه کولو زیارونو د تاریخ له داسې پیښو ډک دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بیلګې په توګه په چیلی کې ۱۹۷۲-۷۳ دوران کې د یو انقلابي ګوند وجود په یو ورځ کې ندی تشکیل شوی. هم دغه تاریخ مونږ په ۱۹۶۸-۶۹ کې په پاکستان کې کتلی شو. دغه باید په شعوري توګه تشکیل کړای شي. او دغه جوړښت په نړیواله سویه موجود د کارګري طبقې په زیار او د له مخې موجودو ګوندونواو په ټولو کې د لاسوهنې له لارې پکار دي. د انقلابې ګوند او مشرۍ شتون د طبقاتي مبارزې په پایله کې داسې اغیزمن ثابتیږی لکه چې د قامونو په جنګونو کې د پوځ او ستر ځواک معیار، کردار او ورستنی اغیزمن ګڼل کیږي. څرنګه چې په جنګ کې په ناڅاپه توګه ستر درستیزوالان جنګ ته نه ودرانګي هم داسې د یو انقلابی ګوند جوړښت هم ناڅاپه نشي کیدلاي. دغه باید تر کلونو او لسیزو پورې په سمه منظمه توګه تعمیر کړای شي.

ټول تاریخ او بیا په تېره د شلمې پیړۍ تاریخ مونږ ته هم دغه راښایی. د کارګرې طبقې شهیده او لوړه انقلابی مشره روزالکسمبرګ تل په دا خبره زور راوړی چې خلکو! انقلابي خوځښت د انقلاب لاره ده. نو د نوموړې خبره بیخي سمه ده. د انقلاب په دوران کې خلک ډیر ژر زده کړه کوي. ولې چې هغه انقلابي کیفیت وي، هم دا ډول چې دا تر ډیره وخته پورې پر ځای نشي ټینګیدلی. ټولنه هم په دوام داره توګه د پاڅون په شکل کې نشي ساتل کیدای، نه خو د تجرباتو تر لاسه کولو لپاره دومره وخت وي، او نه کارګره طبقه دومره وخت لري چې په مزو مزو د چاپیریال څخه زده کړه وکړي. کله چې د ژوند او مرګ مساله وي نو د نیمګړتیاوو ډیر لوی قیمت ورکول په مونږلازم شي.

لحاظه د دغه خبرې اړتیا ده چې د خلکو پر خوښه خوځښت له ګوند، برنامې، وړاندې اوضاع، تګلارې سره، مانا د انقلابی ګوند سره ونښلوو. باید د دغه کنټرول د یو منظمې مشرۍ په لاس کې وي. پانګوال نظام به په خپله له منځه نه ځي، د دغه نظام هر بُحران به مونږ ته بیلا بیل مشکلات راوړي. فقط په نړیواله توګه د کارګرې طبقې شعُوری زیار او د انقلابي مشرۍ جوړښت کولای شي، چې د پانګوال نظام په تابوت کې وروستنی میخ وټومبي.

هم دا علت دی چې پرته له کومه شکه مونږ ته د بغاوت اړتیا نشته، خو د کارګرې طبقې مطلب د ټولنې د ډیرکیو طبقې شعُوري خوځښت ته اړتیا تر سترګو کیږي. مونږ ټول توپیر لرو، او دغه هیله باید ونلرو چې په یو شپه کې به ټول خلک په خپله یو پایلې ته ورسیږی، اوپه سبا کیدلو به ټول په ګډه انقلاب رامنځته کړو. مونږ ټول په مختلفو وختونو کې له مختلفو پېښو زده کړه کوو. د انقلابي فکر شتون په دې خاطر اړین دی چې د ټولو خلکو په راغونډولو دوی ته د ټولنې د بدلولو مسولیت ور په غاړه کړای شو.

پوښتنه – **کمونیسټ مینی فیسټو (مرام نامه) د سیاسي مبارزې کولو لپاره کوم بنسټیزه مارکسسټې أصول وړاندې کړي وو؟**

ځواب-

کمونسټان(خلکیان) د جدي موخو په خاطر د کارګرې طبقې د جدي ګټو لاس ته راوړلو لپاره مبارزه کوي. خو هغه خوځښت چې په جریان کې وي، مارکسسټان راتلونکي خوځښت ته پاملرنه کوي، او د هغه مشري په غاړه اخلي. خلکیان د بلې کومې کارګري طبقې ګوند پر ضد کوم جلا ګوند نه جوړوي. او د کارګري طبقې د مفاد پرته بل کوم مفاد نلري. دوی بیل کوم داسې اصول ځان ته نه غوره کوي چې د ترقۍ باعث کیږی، چې له دې دوی وکولای شي چې کارګره طبقه په کوم خاص صورت کې وړاندی کړای شي، یا په بله کومه اوضاع کې یې وساتي.

خلکیان له نورو کارګرو ګوندونو څخه دومره توپیر لري، چې لومړی د مختلفو کارګرو په ملکي زیار کې دوی پرته له کوم ملکي توپیره د کارګر طبقې ګډ مفاد په راوړولو زور راوړي، او له دې دوی د کارګرو ګټې روښانه کوي.

دویم دا چې د پانګوال طبقې پر ضد چې د کارګرې طبقې زیار له کومو روزنیزو پړاونو څخه تیریږی، په هغه کې خلکیان په هر ځای او تل د ټولنیز حیثیت په خیر د ټول خوځښت نمایندګي کوي.

د کمیونسټانو هدفونه د نورو کارګرو ګوندنو څخه جلا نه دي، مطلب د دوی هدف د کارګرې طبقې یووالې او منظم کیدل دي. باید د پانګوالې طبقې زور له منځه یوړل شي، او کارګره طبقه واک ته ورسول شي. د کمیونزم یواځینی هدف د شخصي شتمنو له منځه وړل ندی، بلکې د پانګوال نظام شتمنې له منځه وړل دي. او دا باید یاد وساتل شي چې د کارګرانو هیڅ وطن نه وي، او چې کله دوی هیڅ نلری نو څوک به څه له دوی څخه په زور واخلی.

پوښتنه- د سوسیالیزم د حتمي کیدولو په اړه د مارکس څه نظر وه؟

ځواب-

مارکس چې د پانګوالې ټولنې په سوسیالسټې ټولنې کې د بدلیدولوکومه پایله وړاندې کوي. هغه د موجوده وخت د ټولنیز تکامل د اقتصادي قانون لاندې تر سره کیږی. د مارکس د مړینې وروسته په پنځوسو کلونو کې د زیار ټولنیز صورت په ډیر ټُندوالی سره پرمختګ کړی دی، او د زرګونو صورتونوپه خپلولو خپله څرګندونه ډیره روښانه کړې ده. لویو تولیداتو کې اضافه، کارګر خوځښتونه او سازمانونو تر څنګ د مالیاتی سرمایې قوت او پراخوالی کې چې کومه بی شمیره اضافه رامنځته شوې ده، د سوسیالسټې ټولنې د عملي کیدلو جواز دي. د دغه بدلون فکري او اخلاقي قوت ډیر خوځون، او دغه ته عملي بڼه کارګره طبقه، چې روزنه یې په خپله پانګوال نظام تر سره کړې ده، د بدلون ذریعه کیدلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پانګوالي طبقې پر ضد د کارګرې طبقې مبارزه مختلف صورتونه لري. د دغه پیل له اقتصادي زیار څخه کیږي، او بلآخره په سیاسي صورت بدلیږي. چې هدف یې سیاسي واک د کارګرې طبقې بریا ده. چې کله تولیدات ټولنیز صورت خپل کړي نو بیا تولیداتي ذرایع په لازمه توګه د ټولنې شتمني وګرځي. مطلب هغه خلک چې خلک له کاره شړي، په خپله وشړل شي. له دې بدلون وروسته به په سمدستي توګه د کارګرانو په تولیداتي قوت کې ډېر زیاتوالی راشي. د کار وختونه به ځای ته راشي. او د ورکوټیو صنعتونو د وروسته پاتې او خوره وره تولیداتو ځای به ټولنیز او ښه زیار ونیسي. پانګوال د صنعت او د کرنی ترمنځ تړاو ریبي. سوسیالیزم چې ډېر پرمخ تللی نظام دی، د دغه ډول تړون د تړولو لپاره به له سره بعضې نوي عناصر تشکیلوي. د صنعت او کرنی ترمنځ د ټولنیز زیار په یو ځای کولو او د ساینسي شعوري تطبیق په ترڅ کې دغه یووالی رامنځته کیږي. او د دې تر څنګ له سره بشري نفوس تجزیه کیږي. هم دا رنګه د کلیوال وروسته پاتی والی، ځانګړیتوب او بربریت تر څنګ په لویو ښارونو کې د خلکو په غیر فطري توګه راغونډ شوی ټولنغونډ به هم له منځه یوړل شي.

اوسنی پانګوال نظام د لوړو صورتونو یو نوی کورنی نظام، د ښځو لوړوالی، او د نوی نسل د روزنې په اړه نوي حالات وزیږول. په عصرې ټولنه کې د پانګوال نظام له لوري د ماشومانو او ښځو د زیار استحصال او د کورني نظام حتمي ګډوډي، انتهایی ویرونکې، د تباهی وړ او ناوړه صورتونه خپلوي. خو د معصر صنعتي تولید د ټولنیز انداز په ترڅ کې او د یو منظم عمل له چوکاټه د باندې د ښځو، ځوانانو او د دواړو جنسونو سره تړاو لرونکي، بڇیانو ته یو اړین کردار سپاري چې له دې لارې د جنسونو د تړاو او د کورنۍ یو لوړ صورت یو نوي اقتصادي بنسټ حتما ورکوي.

ښکاره خبره ده چې د کورنۍ عیسایي بیوټونک هیت(ظاهری صورت) حتمي او کامل خیال کول یو بې چوکاټه خبره ده. ټول پخواني ژومي، یونانیی یا شرقی هیتونه(صورتونه)که په ټولنیزه توګه وکتلی شي، نو دغه دتاریخي تکامل کړۍ دي. له دې پرته دا خبره هم روښانه ده، چې په حقیقت کې په ټولنیزه توګه زیار اېستونکي ټول چې په دوه جنسونو او د هر ډول عمر خلکو څخه وي، په مناسب حالاتو کې په لازمه توګه د بشري پرمختګ سر چینه وګرځي. او دا چې په خود ژو او وحشیانه پانګوال ضُورت کې چې چېرته یو کارګر د تولیداتو د کړنې له امله ژوندی وي، او دا نه چې تولیداتي کړنه د کارګر لپاره وي. دا حقیقت د اداري فساد او غلامو مریضیو سرچینه وګرځي.

پوښتنه- د تاریخ مادي تصور څه دی؟(د لینن وضاحت)

ځواب-

پخوانی ماده پرستي نامکمله، غیر مستقل مزاجه او یو طرفه ده. او د دغه ټولنې ساینس د مادي بنسټونو سره نښلولو او بیا د دغه پر بنسټ د ساینس له نوي سره تشکیل کولو ته اړتیا ده. او دا چې د ماده پرستۍ له نظره شعور د ذات یا شخصیت څرګندونه ګڼل کیږی، دا نه چې له دې هم ڇپا.

هم دا رنګه چې کله مونږ د ماده پرستۍ نظر تطبیق د انسانانو پر ټولنیز ژوند کوو، نو بیا دا خبره مخې ته راځي، چې ټولنیز شعُور د ټولنیزې هستۍ پیل یا څرګندونه ده. بشر د فطرت سره څنګه لاس او ګریوان دي؟ مطلب د تولیداتو هغه عمل چې له امله یې انسان خپل ژوند په ځای ساتی او له دې دا خبره هم روښانه شي چې نوموړی د تولیداتي اړیکو تشکیل څرنګه رامنځته کیږي. او د دغه په ترڅ کې څه رنګه ذهني تصّورات او مفکُورې رامنځته کیږي. بشری ټولنه او دغه پر تاریخ د مادي نظر د بنسټیز اصولو تطبیق ډېر په بشپړه توګه داسې وړاندې شوی دي.

د خپل ژوند د ټولنیزو تولیداتو په ترڅ کې خلک له یو بل سره په داسې خپلویو کې وتړل شي چې کوم د حتمي تر څنګ د دوی د هیلو د طبعیت پر ضد هم وي. مطلب هغه تولیداتی ریښې چې کومې د مادي تولیداتي ځواکونو د ودې د مخصوصې کچې سره سمون خوري.

د ټولنې اقتصادی جوړښت هم د دغه تولیداتي ریښو په ترڅ کې منځ ته راځی. هم دغه هغه ریښتنی بنسټ دی، چې پر دغه یو قانوني او بهرنی سیاسي جوړښت ولاړ وي. او د ټولنیز شعُور مخصوص صورتونه هم دغه سره سمون خوري. د مادي ژوند تولیداتي طریقه د ټولنیز، سیاسي او د فکري ژوند د عمل تعین کوي.

د تاریخ مادي تصّور د کشف کولو له امله یا که په وضاحت سره وویلی شي، چې د مادیت (فلسفیانه مادیت) د ټولنیزو څرګندونې د مرکزیت پورې پرله پسې پراخوالی د دې باعث شو، چې په مخکې تاریخ کې موجود وه. او د دوه لویو نظریاتي نمګرتیاو د له منځه وړلو باعث شو. لومړی دا چې هغوی ډېر نه ډېر فقط د بشري تاریخ د کړونو د نظریاتي هڅو څېړنه کوله. خو د دغه هڅو د بنسټونو هیڅ ډول څېړنه به نه کېدله. او نه به د ټولنیزو ریښو د تکامل په نظام کې پټو یا بربنډو قوانینو تعین کېده، او نه دوی دغه خبره مخې ته کېدله چې د دغو ریښو کړه وړو په دغه امر دي. چې آیا د تولیداتي پرمختګ سویه تر کوم لېوله پورې ده؟

دویم دا چې دغه ډول تیوري د نفوس د ډېرکیو خلکو د کړو وړو نمایندګي نه کوي. او حال دا چې په لومړی ځل د تاریخي مادیت له لارې د خلکو د ټولنیزو حالتو او په دغه کې د بدلون ساینسي او دقیقه مطالعه په لومړی ځل ممکنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مارکسیزم څخه مخکې ټولنپوهنه او تاریخ پوهنه له ایخوا دیخوا څخه را غونډه کړای شوې ده. دا د نیمګړو حقایقو راغونډول وو، او د تاریخي کړنې او د انفرادی اړخونو منظر کښې پرته هیڅ نه وو، د مختلفو اړخونو په ټولنیزه توګه جایزه اخستلو وروسته دغه د تاریخي کړنې په انفرادي اړخونو کې روان عمل سره د مختلفو طبقو د تولید او د ژوند د اوضاعي په اهمو سمو تعریفونو کې ګډل کیږی.

هم دغه غالب تصّور یا د دغه د تشریح د انتخاب د جایزې وروسته له دې حقیقت څخه پرده اوچته کړه، چې ټول تصّورات، مفکوّرې او مختلف صورتونه د تولید د مادي ځواکونو د پیښو څخه رازیږیږي. داسې مارکسیزم د ټولنې او د اقتصادي نظامونو د زیږښت، ‌عروج او د زوال د کړنې پراخی مطالعې ته لاره هواره کړه.

خلک خپل تاریخ په خپله جوړوي، خو د خلکو مانا د خلکو د ډیرکیو طبقې د هڅونې او کړو تعین کوم شی کوی؟ مطلب د بشری ټولنو ترمنځ د روان ټکرونو پایله څه ده؟ د بشر د ټولو کړو بنسټ او د مادي ژوند د تولید ښکاره حالات او شرایط څه وو؟ د دغه حالاتو د تکامل قانون څه ده؟ مارکس دغه ټولو خبرو ته په پاملرنې سره د تاریخ ساینسي مطالعې ته لاره هواره کړه، چې د دې له مخې د هر ډول تنوع او تضاداتو تر څنګ دغه یو عمل دی او د مخصوصو قوانینو تابع دي.

پوښتنه - د مارکسیزم د جدلیاتی فلسفې تشریح؟

ځواب-

جدلیات(ډایلیکټیسیزم) خو نه خیال دی او نه تصّوف، که دغه د ژوند عادي مسایلو پورې محدود نه کړای شي نو دغه یو ساینس دی، چې دا له دی کړکیچن او اوږد محاله اعمالو پوهې ته په لاس راسي کیدلای شي. د جدلیاتو او رسمي منطق ترمنځ هم هغه تړاو دی کوم چې د لاندنیو او بهرنیو ریاضیاتو ترمنځ وي.

د ارسطو د عامې قضیې منطق داسې پیل کیږی، چې الف مساوی دی د الف. دغه مفروضه د بی شمېره بشري اعمالو لپاره منل کیږی. خو په حقیقت کې الف د الف مساوی نه دي. که دا دواړه ټکي د محدث شیشې لاندې کیښودل شي، نو دغه پورته خبره به په اسانۍ سره مغزو ته ولویږي. دغه د یو بل څخه توپیر لري. خو دغه انتقاد کیدلی شې چې دغه فقط دیو ډول مقدار استعداد دي. د بیلګې په توګه یو پونډ بوره په اصل کې یو پونډ نه وي. یوه لوړه پیمانه کولای شي چې دغه فرق روښانه کړي. دا خبره هم سمه ده چې ټول شیان پرته له کوم داخلې خپل حُجم، وزن او رنګ بدلوي. چې دا په خپل ذات کې برابر یا مساوي نه وي. یو سوفسطایي ویلي دي، چې په یوه خاص شیبه کې یو پونډ بوره د یو پونډ وزن مساوي یا برابره وي.

که دغه پیچلې او د شکمنې قضیې عملیې قدر له سترګو وغورځول شي، نو بیا به هم دغه نظریاتي کره کتنه تحمل نکړي شی یا ونه منل شي. مثلا مونږ یو ټکی شیبه په څه ډول په حقیقی توګه تصّور ته راوړی شو. دا که د وخت یوه اوږده مُوده وی نو بیا په دغه مُوده کې هغه شیبه خالصتا د ریاضی تجرید/جلولي دي. مطلب د وخت صفر. خو هر شی د وخت په داخل کې یا چوکاټ کې شتون لري. او شتون په خپله د بدلون د لاسوهنې پرته یو عمل دي. د پایلې په توګه هر وخت د موجودګۍ یو بنسټیزه عُنصر بدلون وي. (مطلب چیرته چې وخت وي او وخت په خپله یوماده ده! هلته موجودګي وي، اوموجودګي په خپله یو بدلون وي،څکه چې دغه د کمیتي پیښو په ترڅ کې واړه واړه بدلونونه ښکاره کیږي، چې وروسته د پېښدلو په صورت کې لوی بدلون رامنځته شي. خو دغه د کمیتی پېښو په معیار باندې اړه لري، چې دا وړې پیښې څومره معیاري وي او څرنګه کولای شي چې کمیتي او کیفیتي بدلونونه دایم وساتي(د افغانستان ثور انقلاب څخه د کمیتي او کیفیتي بدلونونو ډیر ښه مثالونه اخیستی شو، چې وروسته د انقلاب ماتوونکو عناصرو ښکار شول)

له دې وروسته مونږ دغه پایلې ته ورسیدو چې د الف د الف برابرکیدلو مطلب دا دی چې یو جنس د خپل ځان برابر وي. شرط دا دی چې بدلون بیاونه مومی، خو کله چې یو شی بدلیږی نه، هغه موجود هم نه وی.

په لومړي پړاو کې دغه ژوري خبری بې ګټې ښکاري، خو که حقیقت ته لاړ شو نو دغه د ورستۍ پریکړي په خیر اهمیت لري. یو طرف ته د الف د الف سره برابریدلو قضیه زمونږ د ټولې پوهې څخه جلاکیدل دي. خو بل لوری ته هم دغه خبره زمونږ ټولې نیمګړتیاوې په ډاګه کوي. د کومې تېروتنې پرته مونږ الف برابر د الف قضیه کارولای شو، خو کله چې د یو څه حدودو په چوکاټ کې وی، نوکه چیرته د یو زبردست کار په دوران کې په الف کې کمیتی بدلونونه د نشت برابر وي، نو بیا مونږویلی شو چې الف د الف برابر دي.

د بیلګې په توګه په هم دغه طریقه د یو پونډ بوره خرڅونکي او اخیستونکي ترمنځ د راکړې ورکړې خبره جوړه کیږی، هم دغه ډول د سترګې د حرارت درجې هم ټاکلې کیږی. یو څه مُوده مخکې د ډالرو د اخیستنې دټاکلو قوت هم داسی کیدل. خو کمیتي بدلونونه بعضې وخت د چوکاټ څخه لرې په کیفیتې بدلونونو واوړي. کله چې یو پونډ بوره د اوبو یا تیلو سره یو شي، نو بیا دغه یو پونډ نه پاتی کیږي. او کله چې یو ډالر د یو جمهور ریس په جیب کې وي، نو هغه یو ډالر نه وي. په یو نازکه اوضاعه کې مقدار په معیار بدلیدلی شي. د دغه شیبې معلومول د ټولنپوهنې په شمول د نورو علومو څانګو ته ډیر اړین او کړکیچن کار دي. هر کارګر په دغه ښه پوهیږي، چې نوموړی دوه بیل شیان یو شانتې نشي جوړولاي. څرنګه چې د پیتلو له سیخونو څخه د یو لړ څه بدلون وروسته تبر یا توره جوړیږي. خو دغه بدلون به تر یو حده پورې پکار وي. (دغې ته زغم یا تحمل ویلی کیږی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دغه تحمل ته په کتلو سره فکر کیږي چې ټولې ټوري یا شمشیرونه یو شانتی دي. (مطلب الف د الف برابر دی) کله چې دغه تحمل زیات شی نومقدار په معیار کښی بدل شی، یا داسې ویلی شوچې تبر یا شمشیر بې کاره شي.

زمونږ ساینسی فکر زمونږ د عادي عمل یوه برخه ده چې په دې کې تخنیک هم برخه لري. تر کومه چې د نظریاتو خبره ده نو د دغه لپاره هم د زغم ارتیا ده. چې دغه د الف برابر قضیې څخه نه رامنځته کیږي، خو د دې قضیې د جدلیاتي منطق څخه زیږون مومي. مطلب هر شی هر وخت بدلون مومي. د عام عقل ښه خبره په دغه حقیقت کې پټه ده چې دغه په تدریجي ډول له تحمل څخه مخکې وځي.

پانګوالي، اخلاقیات، خپلواکي او د کارګر دولت تر څنګ یو داسې سپک خیال هم د تجریداتو/نه ویشولو په څیر تړلی وي. مطلب پانګوالي د پانګوالي برابر وی، او اخلاقیات د اخلاقیاتو برابر وي. خو جدلیاتی فکر شیانو ته د دوی د بدلون په لرلید کې ګوري، او په مادي حالتو کې د هغه بدلونونه ټاکي چې له چوکاټه یې پورته، الف الف نه پاتی کیږي.((دلته د لیکوال مطلب دا دی چې الف کې واړه واړه بدلونونه ډیر اړین دي، هم دغه یو حالت دی چې الف الف نه پریږدي خو دا هیله باید ونشي چی دا بدلونونه به د چا په خوښه رامنځته کیږي،ځکه چې بدلونونه د ټولنې او یا د هغه شي فطرتي کړنې په ترڅ کې رامنځته کیږی، د بیلګی په توګه پانګوال نظام که هر څومره جبر، ظُلم، دورواغ یا بل څه چې د ټولني انفرادي یا اجتماعی فکر له منځه وړولو لپاره ترسره کوي، یو ورځ یا شیبه کیدلی شي چې ریښتیا سره مخامخ شي، نو دغه ربښتیا که د بدلون په ډول اخلي، مطلب د کامیابۍ په لوري یا د ناکامۍ په لوري، خو دغه وخت به معیاري وي)) هم داسې یو کارګر دولت، بیا دولت نه پاتی کیږي.

د یو نیمګړي خیال بنسټیزه نیمګړتیا دا ده چې دغه حقیقت بې حرکته ګڼي. حال دا دی چې حقیقت له ازله په حرکت باندی راروان دي.
جدلیاتي فکر نظریاتو ته تر ممکن حده پورې سموالی، پراخوالی، زغم او د ښه والي مواد ښني. خو یوه روښانتیا چې نظریات تر عملي ژوندە پورې نږدې کوي. دغه مقام د یو عام پانګوال نظام له امله په وجود کې نه راځی خوولې د پرمختګ د یو خاص مرحلی پانګوالي ، او عادي کارګر دولت نه، خوولې د یو استعماری هیواد تر شا او خوا په یو وروسته پاتی هیواد کې کارګر دولت.

د جدلیاتی فکر د نیمګړتیا یا سپکوالي سره هم هغه خپلوي ده، کومه چې د روان انځور ددریدلي یا بی حرکته انځور سره وي. روان انځور د بې حرکته انځور پر ضد نه ولاړیږي، خو دحرکت د اُصول په واسط بې حرکته انځورونه د یو تسلسل په ترڅ کې منظم کړي.((که مونږ په ښکاره اوضاع یا سیاسي حالاتو کې دغه جدلیاتی بیلګه پر ځای کړو نو د عربو او اروپا ورستیو خوځښتونه چې معیاری وو، خو د یو منظم کارګر یا سیاسي ګوند د نه شتون له امله په شا وتمبولی شو، خوولې دغه بیا تکراری خبره ده چې واړه واړه بدلونونو وروسته د معیاری بدلونونو په ترڅ کې وکولای شي، چې په راتلونکې کې نوي انقلاب ته لاره هواره کړي))

جدلیات له ربښتیا څخه انکاري نده، خوولې دغه ډیر زیات رښتیا راسره داسی وګنډي چې مونږ هغه حقیقت چې د ازل راهسې د بدلون ښکار وي، ډیر له نږدی څخه کتلای شو. هیګل په خپل یو کتاب(منطق) کې د قوانینو یوه سلسله رامنځته کوی، د بیلګې په توګه د مقدار په معیار کې بدلیدل او هغه هم د تضاداتو په ترڅ کې مخ ته تلل.

د هیت(صورت) موادوټکر په تسلسل کې مداخله، د امکان په حتمي کیدلو کې بدلیدل او نور ډیر څه. د نظریاتی فکر لپاره دا هر څه دومره اړین دي لکه د قضیی لپاره چې لومړۍ کاروڼه وي.

هیګل د ډارون او مارکس څخه مخکې لیکلي وو، د فرانسه انقلاب چې فکر ته څومره پیاوړتیا ښښلی وه، د دغه له امله هیګل د ساینس د پرمختګ له مخې وړاندوینه کړې وه. بحرل دا د یو لوی انسان لویه وړاند وینه وه. خو هیګل صیب دې ته یو خیال پرستانه کردار او خوی ورکړ، نوموړي خیالی سیوری حتمي حقیقت وګرځول. خو مارکس په مقابل کې وویل چې دغه خیالی سیوري د مادي جسدونو د حرکت انځور دي. مونږ خپل دغه جدلیاتی ماده پرست ؤایو چې د دغه سیورو جرړې نه په اسمان کې دي او نه زمونږ د خپلواکه خوښۍ لاندې دي. خوولې دغه په ښکاره حقیقت، مطلب په فطرت کې دي. شعُور له شعُور څخه زیږون اخلي. ارواح پوهنه له جسدي علم، عضوعی نړۍ له غیر عضوعی نړۍ څخه، نظام شمسی د ستورو له غونډل یا وریځو څخه، د پرمختګ په هره پوړۍ د هر ګام مقداري بدلونونه په معیارونو کې بدلیږي. زمونږ د فکر په شمول د جدلیاتی فکر د بدلیدونکې مادي مختلف رنګونه او صورتونه نه دي. په دغه نظام کې د شیطان، غیر فانی رُوح، د قوانینو ورستني قدرونو او اخلاقیاتو لپاره هیڅ ځای نشته. جدلیاتی فکر د فطرت له جدلیاتو پیدا کیږي. او دغه رول په بشپړه توګه مادي وي.

ډارونیزم چې د مختلفو درجو له مقدار څخه د معیار ته د ختلو وضاحت کوي. د نامیاتي مادې په نړۍ کې د جدلیاتو لویه بریا ده.

دویم لوی کشف د کمیاوي عناصرو د اتوم د اوزان ټیبل دي. او له دغه وروسته یو بل کشف د یو عُنصر په بل عُنصر کې د بدلیدولو کشف کول دي. د هیت تر څنګ د درجه بندۍ پوښتنه هم له دې سره ډیر نږدې تړاو لري. چې دا په خپله په ټولنیز او فطرتي ساینس کې یو شان مهم والی لري. په اتلسمه پیړۍ کې د سویډن د نباتاتو پوهنمل چې شیانو د نه بدلیدولو کومه خبره کړې وه، په هغه کې د ونو او بوټیو د بهرني خصوصیاتو مطابق تشریح او درجه بندی شوي وه. د نباتاتو د علم هغه معصومانه زمانه د منطق د معصومتوب زمانې سره سمون خوري.

ځکه چې زمونږ فکر هم داسې پرمختګ کوې څرنګه چې دا نور شیان پرمختګ کوي. د نه بدلیدولو خیال هغه وخت په حتمي توګه له ببخه وه ایستلای شو، کله چې د بوټو د تکامل د تاریخ مطالعه وکړای شوه. او داسې د یو حقیقي درجه بندۍ بنسټ کیښودلی شو. مارکس چې له ډارون څخه په واضحه توګه یو بیل قسمه باشعُوره جدلیات پرست وه، او د بشري ټولنو ساینسي درجه بندۍ کشف یی د دوی د پیداواري ځواکونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅ کې رامنځته کړی وه. نوموړې د ټولنې د شتمنو په سر د اړیکو ساخت هم معلوم کړی وه، چې د ټولنې په سمه توکه څېړولو پورې اړه لري. د دولتونو او ټولنو نیمګړې درجه بندۍ ځای مارکسیزم ونیول. چې دا په خپله د جدلیاتي مادیت درجه بندي ده. د مارکسیزم طریقې خپلولو وروسته د کارګر د دولت د نظریې او د زوال ستني تعین کیدلی شي.

څرنګه چې مونږ ګورو چې دا به تباه کیدونکی جهالت او بی خبرې به یې د دغه تایید وکړي. په دغه کې هیڅ ځای مابعدالطبعیاتی یا عالمانه خبره ځای نلري.په نوي ساینسي فکر کې جدلیاتی منطق د حرکتي قوانینو څرګندونه کوي. بل لوري ته د جدلیاتی مادیت پرضد روان زیار د یو پخواني تیر شوی وخت، د منځنۍ پانګوالې طبقې تنګ نظري، د خپل ځان مطرح کونکو د پوهنتونو استادانو او له مرګ وروسته راتلونکې ژوند احساسات لرونکي څرګندونه یا ترجمانی کوي.

پوښتنه- طبقاتي مبارزه څه ته وایی؟

ځواب-

مونږ ټول پوهیږو چې په یوه ټولنه کې د بعضو خلکو موخې او کوښښونه د نورو خلکو د موخو او کوښښونو سره په ټکر کې وي. او دغه هم معلومه خبره ده چې ټولنېز ژوند د تضاداتو څخه ډک وي او دا چې تاریخ د ټولنو تر منځ او په داخل کې یوه مبارزه په ډاګه کوي. او دا پرته له انقلابه او انقلاب په شاتمبول، جنګ او سولې، جمود اوڅندپرمختګ یا زوال پرله پسې په یو بل پسې ځي راځي.

مارکسسیزم په دغه سلسله کې د طبقاتي مبارزی نظریه وړاندی کوي. په ظاهره چې کوم انتشار او نېمګړتیاوې تر سترګو کیږی، په هغه باندې عملي کیدونکی قوانین کشف کوي. د کوم یو یا ډیرو ټولنو وګړیو ټولنیز زیارونو د مطالعې له امله زمونږ لارښونه د دغه زیارونو پایلو ته ساینسی لرلید په صورت کې کیدلای شي. او دغه متصادم زیارونه د دغه طبقو د ژوندانه طریقو او د حقیقت له توپیره زیږون مومويِ. چې دې کې هره یوه ټولنه تجربه کوي.

کارل مارکس په کمیونسټ مېني فیسټو کې لیکی چې په تاریخ کې څومره ټولنې هم تیرې شوې دي، تاریخ یی له طبقاتی مبارزو څخه ډک دي. لکه د اقا او غلام، پیوډال او بزګر، پانګوال او کارګر، لنډ دا چې جابر او مظلوم دواړه هر وخت د یو بل سره لاس او ګریوان وو. او په یو داسې جنګ کې به په دوام داره توګه را سره مصروف وو، چې کله به دغه پټ وو او کله به ښکاره. او د دغه جنګ پایله به دا رواتله چې یا به یې په ټولنه کې بشپړه بدلون رامنځته کیدل او یا به د دواړو ښکیل ډلو تباهی حتمي وه.

د پیوډالۍ له کنډوالو راوتلې عصري پانګواله ټولنه هم د طبقاتی دوښمنانو په ختمولو کې پاتې راغله. دغه فقط دومره وکولای شول، چې نوې طبقاتو ته یی زیږون ورکړ. د جبر نوي وسایل یی رامنځته کړه. د پخواني صورتونو په ځای د مبارزی نوي صورتونه پر ځای شول. زمونږ د دور یا عهد مانا د پانګوال د دور روښانه خصوصیات دا دی چې طبقاتي دوښمنان یی ډیر ساده کړه. دغه پوښتنه داسې مطرح کیدلای شي چې دوه سیالي کونکي ټولي یې رامنځته کړل.

د دوه لوړو طبقو وروسته، چې دواړه د یو بل سره لاس او ګریوان دي. پانګواله او پرولتاریه-

د مارکس د کمیونسټ مېني فیسټو څخه اخستلی شوي لاندی ټکي څرګندوی چې مارکس د عصری ټولنې د هرې منځنۍ طبقې په حیثیت سره د ښکاره تجزیې په اړه څه ډول وضاحت کړی وه.

نن چې د پانګوالي طبقې په مخ کې کوم طبقات راولاړ دی په هغه کې په ریښتنی ماناکې پرولتاریه یواځینی انقلابی طبقه ده. نوری طبقي د عصری صنعت په مقابل کې وولیږی او اخر ورکی به شي. پرولتاریه د دغه مخصوصا او نه ورکیدونکی تولید دي. لاندنۍ طبقه، منځني صنعت، ذکاندار، لاسي کارکونکي او بزګر.

دا ټول د پانګوالي طبقې پر ضد په دا خاطر جنګ تر سره کوي، چې دوی خپلو ځانونه د منځنې طبقې په څیر محفوظ کړي، لحاظه دوی انقلابی نه دی، خو څه چې یی درلوده د هغه خوښونکي دي. خو له دې هم ډیر بد،څکه چې دوی د تاریخ د پایې د سرچپه تاواولو کوښښ کوي. که دوی فرضا انقلابیان هم وی، نو فقط ځان په پرولتاریه کې د بدلیدو له ویرې دي. لحاظه دوی د حال نه، د راتلونکی ګټو دفاع کوي. دوی دلته خپل نظر پر شا غورځوي او د پرولتاریه نظر خپل کړي.

په ډیرو لیکونو کې چې د تاریخ په اړه دي، مارکس د مادي نظر له لارې د تاریخ لیکلو ډیر لوړې او ژورې بیلګی ورکړې دي. د هرې انفرادی طبقې او بعضې وخت د یو طبقې په داخل کې موجود ګروهونو د حیثیت په تجزیه کولو سره واضحه کړې ده، چې ولې او څنګه هره طبقاتي مبارزه یوه سیاسي مبارزه وي. پورتنۍ لیکنه یې یوه بیلګه ده، چې مارکس د تاریخي تکامل د پایلې ټاکل وروسته د یو طبقې په بله طبقه کې د بدلیدل دوران چې کوم لومړۍ مراحل راځي، لکه د ماضی څخه د راتلونکی په لوري سفر، او د پیچلیو ټولنو د ریښو د ترون تجزیه کوي. د مارکس اقتصادي نظریه د دغه نظریی ډیر پراخ، ژور او تفصیلی تایید او د دغه عملي کیدل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه - د مطالعې په اړه د ټراټسکی څه نظر وه؟(۲۹مۍ ۱۹۲۳)

ځواب-

ګرانو ملګريو!

تاسو ګله کړې وه، چې تاسو د خپلې خوښې ۱۰٪سلنه کتابونه هم نه دي لوستلي، او تاسو پوښتلي دي چې دغې لپاره يو مناسب مهال وېش څنګه جوړ کړای شي. دغه يو ډېره پېچلې پوښتنه ده ځکه چې د دغه پرېکړه هر شخص د خپلو مخصوصواړتياو او جالبتيا ته په کتلو سره په خپله کوي. خو بيا هم دلته د دې خبرې يادونه اړينه ګڼم چې يو سړی څنګه د موجوده ادب په اړه با خبره پاتې کيدلی شي. که هغه ساينسي دی يا سياسي او يا بل څه- د نوموړې کړه وړه يوازې د وخت په مناسب تجزيه باندی نشي کيدلی خو د هغه سړي په سابقه روزنه باندې هم. ترکومه چې ستاسو د پارټيوته(د ځوانانوګوند) په اړه حواله ده، نو زه يوازې دومره مشوره در کولای شم چې تاسو د ټندوالی څخه کار مه اخلي. او ځانونه ډېر مه خوروی. د يو موضوع په پرېښودلو بلط موضوع ته تيښته مه کوي. او بل يو کتاب تر هغه مه پيل کوي، چې تر څو مو لومړی کتاب خلاص کړای نه وي، تر هغه چې تر څو مو پر مفهموم او مانا بشپړ غور او فکر، او پکې مسلکی شوي نه وی. ماته په را زړه دی چې زه کله ځوان وم نو ما هم فکر کول چې ماسره پريمانه وخت نشته. تر دې چې زه په زندان کې وم، نو ما فکر کول چې زه کله ټوله ورځ مطالعه کوم، نو بيا هم دا زما لپاره کافي نه ده.

داقتصادي ځانګې په څير په نظرياتي څانګه کې هم تر ټولو مشکل او وخت غوښتونکې مرحله د لومړی سرمايی راغونډول وي. يوازې د علم مخصوص عناصر(لکه د کار طريقه) باندی بشپړه لاس واکی وروسته دغه د خپلو فکري کړونو اړين جز ګرځولو وروسته نه تاسو د دغه څانګی ادب باندی پوهيدلی شي. چې تاسو ترې خبر ياستی. بلکې د علم پرهغه څانګو هم تاسو پوهيدلی شي. چې له دې توپير لري.ځکه چې په ورستی تجزيه کې د کار طريقه تل يو شان وي.

ښه خبره دا ده چې يو کتاب ولوستلی شي او بله ښه خبره دا ده چې په يو وخت کې پر يو ورې خبرې په بشپړه توګه برلاسي اوسېږی. يوازې هم دا لاره ده چې د پوهيدلو اعصابی استعدادنه په رښتيا هم په دغه فطری اوضاع کې وده وکړې. خو په يو بل پسی باور لاس ته راوړی او وده به وکړي. دغه لومړنی خبره په ذهن کې پر ځای کولو وروسته تاسو کولای شي، ځان ته په اسانی سره يو مهال وېش جوړ کړی. او بيا ديوې جالبتيا څخه بلې ته لاس رسی به تاسو ته يو جالب خوند درکړي.

پوښتنه – پرله پسی دوام داره انقلاب څه ته وايی؟

ځواب-

د نظريی دوام داره انقلاب عملي بنسټونه په دريو ټکو باندې ولاړ دي. د وروسته پاتی والی او معصرتوب پر نوم د ولاړې ټولنې واکمنان د خپل تاريخي او اقتصادي کمزوری له امله دغه واکمنان استعداد نلري. چې دغه ټولنې پر مختللې يا عصري کړي. په تاريخي توګه د پانګوال صنعتي انقلاب کومې غوښتنې چې بايد پانګوالي طبقې بشپړه کړای واي. په دغه کې د هر قوم او ملکي دولت جوړښت، د عصري صنعتي ټولنې د جوړښت لپاره د اړين بنسټيز پلانونو رامنځته کول(انفراسټرکچر) د پيوډاليزم ختمول او کرنيز انقلاب د پارليمانی جمهوريت رامنځته کول، او د مذهب له دولت جلا کول وي. پاکستان، افغانستان او د نورو نوآبادياتی هيوادونو واکمنان له خپلواکی وروسته په دغه کې، هيڅ يو کار بشپړه نه کړای شو. او مخ پر زياتيدونکې استعماري نظام کې هيڅ کله نشی کيدلای.

د دغه کارو د بشپړتيا په خاطر پکار وسايل لکه زورور صنعت، بانکونه او سرمايه بايد په ملکي کنټرول کې واخيستلی شي. هم دغسې د ملکي جمهوري انقلاب پوره کولو په خاطر سوسيالسټ کامونو اخيستلو ته اړتيا وي. هم دغه علت دی چې د انقلاب کردار دوام داره يا پياوړی وي. په دغه اوضاع کې چې کومه طبقه د انقلاب مشري کوي دغه په تاريخي توګه د ټولنې عصري طبقه وي، مطلب صنعتي کارګره طبقه-

په خپله مشری کې دوی نور غم ځپلی او بزګران له ځان سره واخلي او د پانګوال نظام له منځه وړل به حتمي کوي او د دغه انقلابي سرکشی ترڅنګ د مسلح سوسيالسټ انقلاب پر را پورته کيدلو په يوه ټولنه کې سوسياليزم نه راځي. د سوسياليزم يواځنی حتمي هدف د طبقاتو څخه پاکه ټولنه ده.

يوه داسې ټولنه چې چيرته د استعمال شيان د اړتيا مطابق او د ټولنې لپاره وي. په يو هيواد کې او بيا په تيره يو وروسته پاتې هيواد کې موجود فرهنګ، صنعتی لوړتيا د هغه وړ نه وي چې د اشتراکي يا سوسياليزم بنسټيزه غوښتنې پر ځای کړي. هم دغه علت دی چې که سوسياليزم په يو هيواد کې راځی نو د سوسياليزم پر ځای کولو لپاره به لومړی په ټوله سيمه او بيا په نړيواله توګه د سوسيالسټ انقلابونو د عمل پيل کيدل حتمي شي.

پوښتنه - ايا د سوويت يونين (شوروی اتحاد) له رنګيدو څخه د سوسياليزم ناکامي څرګنديږی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-

د نن څخه ۸۸ کاله مخکې(د پخوانی روسي کیلنډر مطابق په ۲۶ اکتوبر او د معصر کیلنډر مطابق ۷ نومبر) چې کوم انقلاب رامنځته شوی وه، د هغه په واسطه په لومړۍ ځل کارګرواکثریت د لینن او ټراټسکی په مشرۍ مستقما په واکمنۍ باندی قبضه تر سره کړې وه. او د کارګرې طبقې ریاست ډېره یې کینښوده. ددې انقلاب په اماده کولو او رامنځته کولو کې د بالشویک(RSDLP) (B) ګوند اړین رول پلی کړی وه.

کارګرې طبقې د دروند اکثریت له لارې د ورکټیو جرګه ګیو له لارې په یو نظام کې منظم کیدلو وروسته په ټولنیز ډول دغه انقلاب ته زیږون ورکړی وه، او پر واک یی قبضه کړی وه. تقریبا د پنځوکالونه تر شپږ کالو پورې د دغه انقلاب بنسټ د دغه د بنسټ کینښودونکو په تګلارو مخې ته روان وه. خوولې د ۱۹۲۳-۲۴ وروسته د دغه انقلاب د زوال ورځی پیل شوې. د شوروي اتحاد د ماتیدولو وړاند وینا هم د ټولو څخه مخکې د دغه انقلاب مشرانو لینن او ټراټسکی کړې وه. خو نن د استعماري تبلیغاتو په ترڅ کې چې د کومو دوه حقایقو پټولو زیار کیږی هغه لاندې دي.

۱- پوښتنه دغه ده چې دغه هیواد روسیه د دغه انقلاب په واسطه د ۵۰ کالو څخه تر ۶۰ کالو کمه مودې پورې څرنګه د یو وروسته پاتې نوي آبادیاتي هیواد څخه د نړۍ دویم نمبر اقتصادي هیواد په توګه نړۍ ته مطرح شول.

۲- د سوویت یونین(شوروی اتحاد) له ماتیدو وروسته په روسیه او نورو سټالینستې هیوادونو کې بحران او د بشری ټولنې چې کومه اوضاع ده، هغه له مخکې ښه ده که بده؟

په ۱۹۱۷ زیږدیزکال کې د زرشاهی له جبره چې په اکتوبر کې د انقلاب په زور بنسټیزه بدلون رامنځته شول، هغه دا چې منډیي اقتصاد په منصوبه بند(سوسیالسټ)کې بدل شو. مطلب د تولید دغه بیسټیزه بدلون چې په سوویت یونین (شوروی اتحاد)کې د پرمختګ کوم تندوالی یا پراخوالی رامنځته کړو، نو د دغه بیلګه د نړۍ په هیڅ ګوټ کې نه ښکاري.

تر۱۹۹۰ پورې شوروي اتحاد د سټیل په تولیداتو کې، په ماشیني تولیداتو کې، ټریکټر جوړولو کې، سړکونو، سیمټو، ډېرو سکرو، ګاز، تیل، ریل، د برېښنا په شمول نورو ۳۰ دیرشو اهمو او بنسټیزو صنعتونو په برخه کې په نړۍ کې ډېر تولیدات وړاندې کول. د دویم نړیوال جنګ وروسته په ۲۵ کالو کې سوویت یونین(شوروی اتحاد)چې د اروپا په مقابل کې کوم پرمختګ کړی وه، هغه تر ۱۹۷۵ پورې د دوی په مقابل کې دوه برابره وو. په دغه دور کې د هر کس په امدن کې ۱۶۰ فیصده زیاتوالی وه شه. د ټولنیز مصرف په برخه کې ۴۰۰ سلنه زیاتوالی وه شه ، ۵۶ میلیونه کورونه جوړ کړای شول. لومړۍ او منځنۍ زده کړې پر ټولو وګړو لازمې وې، د پوهې کچه تر ۹۹سلنه پورې ورسیدله. په نړۍ کې تر ټولو زیات ډاکټران، انجنیران، تخنیک کاران، ساینس پوهان او مسلکي خلک په روس کې را پیدا شول.

په څو ځانګو کې مثلا په خلایی څیړنه کې روسیه د امریکا په څیر هیواد وروسته پریښودل، د کورونو او ټرانسپورټ، کرایې، روس کې تر ټوله نړۍ کمې وې. په خوارکي توکو کې اسانتیا وه، چې د ټولو مصارفو تر څنګ پنځوس سلنه څخه زیات به د روسي کارګر په جیب کې پاتې کېده. پوهه،روزنه، درملنه او نورې ټولنیزې اسانتیاوې به وړیا وې. په یو څو کلونو کې کلنی پرمختګ او د تولید سلنه له ۲۸ نه ۳۰ سلنه پورې ورسېده. د هیڅ یوه هېواد پانګوال د دوی څخه مخته نشو تللی.

د روسیې تر ماتېدو پورې بې کاري یو جرم وو. د کار او بنسټیزه اسانتیاو ورکړه ددولت مسوولیت ؤ. دا پورتني معلومات، شمیر او تاریخي حقایق ټولې نړۍ د تاریخ په پاڼو کې لیدلي دي. دا هر څه د ذریع پیداوار د ملکیت د ریښو له بدلون، ځمکې، لوړصنعتي اقتصاد او د تقسیم بنسټونو د ملي ګرځولو، ټرانسپورټ، اقتصادي تبادله او په خارجي تجارت باندې بشپړه دولتي واک له امله ممکن شول. بشري تاریخ دومره ڼند پرمختګ د تاریخ په هیڅ یو دور او نظام کې نه وه لیدلی.

نن د یوې بربنډې پراپګنډې په ترڅ کې ټول خلک له دې څخه د بې خبره ساتلو هڅې کیږی. خو بل لورې ته هغه خلک چې د پرمختګ فقط دغه یو اړخ څخه د روسي او چیني افسر شاهي پیروکاران وګرځیدل، هغوی دومره لوی پرمختګ تر څنګ په دغه ونه توانیدل چې د شوروی اتحاد ماتیدلو او د واکمن نظام د ناکامیو دلیل ووایی.

شوروي اتحاد کې چې کوم انقلاب راپورته شوی وه، د هغه زوال د ۱۹۲۴ وروسته پیل شو. د دغه بنسټونو د انقلاب ترڅنګ روس په ۱۹۱۷ کې په اقتصادي، صنعتي، ټولنیز او فرهنګی توګه وروسته پاتی هیواد وه. او ورسره د لومړۍ نړیوال جنګ (۱۹۱۴-۱۹۱۸) د روس په بد حالي کې لا زیاتوالی وکړ. د جنګ په جریان کې او له دې وروسته ۲۱ هیوادونو د انقلاب له ویرې پر روس برید وکړ.ولې چې په روسیه کې د بالشویک انقلاب وروسته استعماري ځواکونو یره درلوده چې چیرته د دوی په هیوادونو کې هم دا رنګه انقلاب رامنځته نشي. هم دا علت وه چې دوی د دغه انقلاب په پیل کې د دغه انقلاب د له منځه وړلو هوډ وکړ. خوولې د دغه انقلاب د مشرانو سره مفکوروي او ګوندي استعدادونه موجود وو، چې له امله یې دغه استعماري قوتونو ته ماتې ورکړه. د دغه لپاره دوی دوه طریقې خپلې کړې.

۱- تقریبا د درنیمو لکو مات ګوډ پوځ ټراټسکي د انقلابي عمل له لارې په ۱۸ میاشتو کې ۳ میلیونو سور پوځ ته ورسول. چې دغه پوځ په ډیرو جنګونو کې د استعماري ځواکونو او د دوی د ګوډګیانو پر ضدجګړه تر سره کړه، او بریاوې یې لاس ته راوړې، او تر څنګ یی د انقلاب په ساتلو کې لوړ ګامونه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- دویمه لاره دا وه چې د نړیوال کارګرانو یو ځای کول وي. په دا خاطر چې په روسیه کې راولاړ انقلاب د یو هېواد یا قام په خاطر نه وه او د کارګرانو د یو نړیوال ګوند مشرۍ په تر څ کې (د دویم نړیوال کمیونسټ ګوند چپ لاسی ګوند حزب له امله) د طبقاتی زیار له امله دغه انقلاب رامنځته شوی وه. هم دغه نړیوال کارګر ګوند له لارې لینن او ټراټسکي د ټولې نړۍ له کارګرو څخه خواست وکړ چې ددغې خپلې طبقې د بریا لپاره په نړیواله کچه مبارزه وکړي ددغه خواست په ځواب کې نه فقط په امریکا، بریتانیا، فرانسه او نورو استعماري هیوادونو کې کارګري طبقې د لاریونونو په صورت کې د بریدګرو پوځیانو د تیلو لېږد بند کړ. بلکې ددغه بالشویک خوځښت له امله د ډېرو هېوادونو پوځیانو د خپلو مشرانو امر منلو او برید کولو څخه انکار او بغاوتونه وکړل. ددې خبرې بنسټ په دا کې ؤ چې بالشویکانو په کومه نظریه انقلاب رامنځته کړی ؤ، هغه د کوم هېواد سوسیالیزم نه ؤ، بلکې د نړیوال انقلاب د لړۍ یوه کړۍ وه. په جولای ۲۰۱۱ کې لینن د امریکا مزدورانو په نامه یو لیک ولېږداوده‌ی لیکې: ((مونږ به تر هغه مهاله په بنده کلا کې یو، چې تر څو د نړیوال سوسیالسټ انقلاب قوتونه زموږ مرستې ته نه وي راغلي.))

همدغه کال لینن په نومبر کې لیکې : ((د نړۍ تاریخ ددې خبرې شاهد دی چې مونږ د روسیې په انقلاب کې د هیڅ ډول تېروتنې څخه کار ندی اخیستی، ځکه چې دغه یوه اهمه اړتیا وه، بله کومه لاره پاتې نه وه. که په ټوله نړۍ کې سوسیالسټي انقلاب له بریا سره مخ نشي نو بریتانوي، امریکایی او فرانسوي استعمار به په روسیه کې د کارګري طبقې انقلاب او خپلواکي له خاورو سره خاورې کړي. مونږ هر څه د نړیوال انقلاب لپاره په اوبو لاهو کړل. مونږ تر بشپړې بریا پورې د نورو هېوادونو د کارګرې طبقې په مرسته رسېدلی شو. ددغه پوځي او نړیوال کارګرې طبقې د مرستې او یووالي له امله په روس کې انقلاب خو راغی خو په یو څو پرمختللیو هېوادونو لکه جرمني، ایټالیا، فرانسه، هنګري او د بریتانیې په شمول نورو هېوادونو کې انقلاب پر مختګ ونکړ، نو همدا علت ؤ چې په روس کې انقلاب د یوازیتوب او بېلوالي ښکار شو. په جرمني کې هم دغه وخت کې درو انقلابونو سر راپورته کړ.

په دغه کې د نومبر ۱۹۱۸، جنوري ۱۹۱۹، مارچ ۱۹۲۱ او د اکتوبر ۱۹۲۳ انقلابي مبارزې او سرکښیانې شاملې دي. په ۱۹۲۲ کې لینن د دویمې نړیوالې مرکزي کومېټې غړیو ته مستقیما ویلي وو(برلن د جرمني زړه دی او د جرمني د اروپا زړه دی که په جرمني کې انقلاب نه کامیابېږي نو زمونږ د انقلاب تباهي حتمي ده. که د جرمني انقلاب لپاره مونږ ته د روسیې انقلاب د قربانولو اړتیا راپېښېږي. نو مونږ به یوه ثانیه هم ځنډ ونکړو، وروسته د انقلاب زوال دا وړاندوینه سل په سلو کې سمه ثابته کړه. بالشویکا انقلاب خو بچ پاتې شو خو د کورنیو جګړو استعماري بریدونو او په اروپا کې د انقلاب د ناکامېدو له امله په روسیه کې چې انقلاب یوازې پاتې شوی ؤ، د زوال پزیرۍ پر عمل باندې ژورې اغېزې وکړې. په وروسته پاتې روسیېه کې دغه افتونو د کمښت او قحط اوضاع رامنځته کړه، د بالشویک ګوند په سلګونو مشران د کارګر انقلاب دفاع کولو په صورت کې ووژل شول، چې ددغو خلکو د ځای نیولو په خاطر زیات شمېر مفادپرست او د واک تږیو په مختلفو چلونه په بالشویک ګوند کې ګډون پیل کړ.

کمښت او اړتیاو چې کومه بدحالي منځته راوړله هغوی د انقلاب وروسته ټولنیزې ګډوډۍ ته لاره هواره کړه. ددغو شیانو د مخنیوي لپاره دولتي ګامونو ضابطې سختې کړې، ولې چې اړتیاوې او کمښت په حتمي توګه دولتي عناصر پیاوړي کوي. او افسرشاهانه (بیوروکریټیک)ډول حکومت رامنځته کوي. تر ۱۹۲۰ پورې اوضاع دا وه چې د لومړي نړیوال جنګ په مقابل کې د کارګرو شمېر تر۴۳ سلنې پورې پاتې شو. همدا ډول تولیدات له انقلاب وروسته چې د مخه یې زیاتېدل اوس په کمېدو شول. صنعتي تولیدات اوس فقط ۱۸ سلنه پاتې شول، همدارنګه د انقلاب کوونکو کارګرانو زیاتره برخه د انقلاب په ساتلو کې بوخته وه، بعضې بالشویکانو د انقلاب د ژغورلو په خاطر سخت ګامونه واخېستل، دداخلي ګډوډۍ او بهرنۍ بریدونو په ضد لینن او ټراټسکې، په ۱۹۲۰ کې وار کمیونزم (جنګي کمیونزم) تګلاره عملي کولو ته اړ اېستل شول . په دغو کړکیچنو حالاتو کې ددا ډول ګامونوسختې پایلې ودرلودې .

ټراټسکې د افسرشاهي نظام د زېږون په اړه یوه بېلګه وړاندې کوي او لیکې چې کله یو څیز کمښت پېښېږي نو ټول ددغو لاسته راوړلو په خاطر په لیکو کې ودرېږي چې څومره زیاته بدحالي وي. هم هغومره به ګډوډې زیاته وي. په همدا خاطر ددوی د کنټرول په خاطر د یو عسکر اړتیا وي او که د غوښنې د اخېستلو په خاطر دا کتارونه ولاړ وي نو ددې د کنټرول لپاره چې کوم عسکر ولاړ وي. هغه به تر ټولو مخکې خپله برخه جلا کوي. دغه عمل د افسرشاهۍ د پیاوړتیا بنسټ ګرځي خو د افسرشاهۍ په زېږون کې د روسیې فرهنګ او ټولنیز وروسته پاتې والي ډېر اهم رول پلی کړی ؤ، پرمختللې هېوادونو کې د انقلاب نه کیدلو له امله نه فقط ژوسیه د صنعتي او اقتصادي یوازیتوب سره مخ شوله بلکې د ملکي او فرهنګي بېلوالي سره هم مخ شوله.

له دې امله د افسرشاهۍ زېږون رامنځته شوی ؤ.

لوړ مارکسستي استاد فریډریک انګلز په ۱۹ مه پېړۍ کې لیکي، هره یوه ټولنه چې کله هُنر، ساینس اوحکومت د اقلیت ملکیت وګرځوي نو هلته هغه اقلیت دغه شان د خپلو غلطو موخو په خاطر خپلوي او د هر هغه واک څخه به سرغړونه کوي چې ددغه په لاس کې وي. د روسیې دغې افسرشاهي ته لینن په اشارې سره په خپل کتاب (ښه لږ خو بیا هم ښه) Better fewer but better لیکې (زمونږ دولتي جوړ ښت د چټلتیا تر حده پورې د غندنې وړ دی. مونږ به ددغو نیمګړتیاو د لرې کولو لپاره کار وکړو، ددغو مریضیو جرړې له ماضي څخه راوځي. هغه تېر وخت چې مونږ د جررو له خوا غوڅ خو کړ، ولې کنټرول مو نکړای شو.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا رنګه د افسرشاهی دا زوال په معروضي توګه روان وه، خو د ۱۹۲۳ نه وروسته دغه عمل ته داخلي او عضوي رنګ ور پورته کیدل پیل شول. په ۱۹۲۲ کې سټالن د ګوند جنرل سیکرټري وټاکلی شو(له د مخکې د جنرل سیکرټرۍ دندې مطلب د ګوند مختلفې چارې یو ځای کول وی) کله چې بالشویک ګوند انقلاب رامنځته کړ، نو د دغه ګوند جنرل سیکرټري سوویډلوف(Sverdlov) وه. دا رنګه پر دغه پوسټ باندی د بیوروکریټ او جبر روش د ټولینیز قیادت پر اصول باندی نه وه. او هغه قیادت چې پر دولتي واکمنتیا یې درلوده او زیاتره فسادي قیادت یې د غلطې لارې راداخل شوی وه، د سټالن بیوروکریټ زوال ته یې شعوری بنه و بښله. بعضې هغه خلک چې له پیل څخه د بالشویک انقلاب دښمنان وه، د واک لاس ته راوړلو نه وروسته د سټالن د مشیرپه توګه یې ځانونه برابر کړه، چې وکولای شي د سټالن دا روان عمل لا جدې کړي. په دغه کې مارټی نوف(Marty Nov)، یاروسلاوسکی(Yaro Slavasky) او وایی شنسکی (Vyshinsky)ګډون درلوده. نوموړیو پوهانو چې په عارضي توګه د کړکیچ او مخصوص جنګ په اوضاع کې کوم ګامونه اخیستل وی، د دغه د مستقل کولو وروسته دوی دغه ته د افسرشاهي بنسټونه مساعد کړ. د وخت په تیریدو څرنګه چې دوی پر واک باندې لاس بري شول، هم دا رنګه دوی د افسرشاهی زوال تنزل ته نظریاتي اساسات مساعد کړل.

دوی په ۱۹۲۴-۲۶ کې داسې نظریات راپیدا کړه چې دغه د مارکسیزم د روح او اساساتو پر ضد وو. په دغه کی لومړۍ نظریه د روس په سرحدونو کې د انقلاب را ایساریدل وه او دویم د انقلاب په نورو هیوادونو کې نه رامنځته کیدل وه. هغه نظریه چې په جنوری۱۹۲۴ کې د لینن د مړینې وروسته (په یوهیواد کې د سوسیالیزم نظریه وه)، چې وروسته د ملکي تنګ نظرۍ او د کارګرې طبقې پر نړیوال ګوند باندې د روسیې دولت مسلط کیدولو او په نړیواله توګه د کارګرې طبقې د نظم او چوکاټ څخه د وېستلو لپاره پر لاره اچولی شوې نظریه وه. داولې؟ دا په دا خاطر چې د دغه نظریې تر تطبیق پورې واکمنی طبقې نشو کولای چې افسرشاهی خپل جبر او فساد په ازادۍ سره تر سره کړې وه.

د دغه نظریې سره د مارکسیزم پر طبقاتي نړیوالتوب په یو هیواد کې د سوسیالیزم له امله د ملکي تنګ نظرۍ او قوم پرستۍ شانتې احساسات او نظریات وتپلی شول. لینن او بالشویکیانو چې کله انقلاب رامنځته کړ نو دغه د یو قام یا هیواد څخه ډیر د یو طبقي انقلاب وه. چې دغه په خپله د نړیوال سوسیالسټ انقلاب د تسلسل او عمل یوه برخه ګڼل کیده. مارکسیزم د قوم پرستۍ د نفې په صورت کې د بشریت خپلواکې د طبقاتي یوالي او مبارزی له لارې ارزیابي کوله. هم د دغه پر بنسټ لینن او بالشویکو د انقلاب په واسطه چې کوم دولت رامنځته کړی وه، د هغه نوم (یو-ایس- ایس- ار) سوویت سوشلسټ د ریپبلکنو اتحاد وه. انقلاب کونکي مشرانو دا تصور هم نه وه کړی، چې وروسته راتلونکی سټالن او د نوموړي وروسته راتلونکی بیوروکریټ به دغه ابتدایی سوشلسټ ټولنه په یو هیواد کې ښکېل کړي، او دغه ته به یو بېل او مستقل مقام ورکړي. په لنډو ټکو کې د سټالینیزم له مارکسیزم سره واحد ټکر دا وه، چې د نوموړیو پیروانو سوسیالیزم په یو هیواد کې مقید کړ. د سویت یونین د دفاع لپاره بالشویکیانو ډیرې قربانۍ ورکړې وې، او دوی له کومې تګلارې (نړیوال طبقاتي مبارزې په صورت کې) چې سویت یونین ژغورولی وه.

د هغه مطلب د روس انقلاب په یو هیواد کې مقید کول نه وه،ولې چې په هم د کې یی د دغه انقلاب ژوند اود بقا راز پټ وه. مارچ ۱۹۱۸ کې لینن لیکلي وو، نړیوال استعمار د یو پر مختللی ټولنیز انقلاب تر څنګ څنګ سفر نشي کولای. زمونږ پاتې والی مونږ پر مخ ټیله کړو، که چېرته د نورو هیوادونو د انقلابي سرکښو زیار اېستونکو ډلو پریمانه حمایت مو ترلاسه نکړ په حتمي توګه به تري تم شو.

(د لینن لیکونه ټوک XV مخ ۱۸۷)

په مارچ ۱۹۱۹ کې لېنن دا سوچ بیا تکرار کړ، مونږ فقط د یو دولت پر ځای د ډیرو دولتونو په یو مشترکه غونډال کې ژوند کوو، د سویت ریپبلیکن د وجود شتون له نورو استعماري ځواکونو سره پاتې کیدلو په اړه تصور هم نکړی شو، په ورستنۍ پړاو کې به اخر یو پر بل بری مومي.

(د لینن لیکونه ټوک XVI مخ ۱۴۹)

په ۵ جولایي ۱۹۲۱ کې لېنن د ګوندي کانګرې پر ورځ ډیر مستقما خبرې وکړې، مونږ لپاره دا روښانه دی چې د نړیوال انقلاب بریا پرته د کارګرې طبقې له مرستې ناممکنه ده. انقلاب په نورو وروسته پاتې هیوادونو کې یا لږډیر پر مختللي هیوادونو کې باید په جدي توګه رامنځته شي که نه، نو مونږ به ورک شو. د دغه ډول نظر او فکر له امله مونږ په هره توګه د سویت یونین د ژوندي ساتلو هر قیمت ورکولو ته غاړه کیښودلو زیار ویستلای دی،څکه چی مونږ پوهیدلو چې مونږ یوازې د خپل ځان لپاره کار نه کوو، مونږ د یو نړیوال انقلاب لپاره کار کوو.

(د لینن لیکونه ټوک XVIII مخ۳۲۱)

که د لینن د دغه نظریاتو پرتلنه د سټالینسټو د افسرشاهي د برنامې، نظریاتو او د کار له پیمانې سره وکړو، نو معلومه به شي چی دوی د لینن د هر ډول ملاتړ، شخصیت پالنی او قصیدی درلودو تر څنګ د لینن د نظریاتو سره سرچپه روېش کول. په یو هیواد کې د سوسیالیزم راوړلو له امله، دوی د مارکسیزم له ډیرو تګلارو منحرف کیدو ته اړ شول. د بیلګې په توګه د دوی دا تګلارې د استعمار او سوسیالسټ اقتصاد تر منځ یو ځای اوسیدلو زمینه رامنځته کړه. په ملکي بنسټونو ولاړ سټالینسټی افسرشاهی د استعماري ځواکونو سره د (تل پاتې سولې په خاطر دواړوځواکونو د یو ځای اوسیدلو لپاره)هم دغه تګلارې ته مستقله بڼه ورکړه، او د استعمار سره یې راکړه ورکړه پیل کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دغه بنسټونو چې چیرته استعمار په روسیه کې اقتصادي بدلون پر شاتګ کې پاتې راغلي وه، خو بل لوري ته له لویدیځ څخه افسرشاهی په ډیرو کمو امکاناتو په پرمختللي او لویدځ هیوادونو کې د مارکسیزم له ودې څخه لاس پر سر شو. هم دا شان تدریجي انقلاب له یو هیواد څخه بل هیواد کې بل څه نه وه،خوولې په یوهیواد کې د سوسیالیزم دتسلسل یوه کړۍ وه. د استعماري ځواکونو سره د خبرو اترو او د راکړې ورکړې په ترڅ کې چې سټالینسټانو له کومو سستوالي څخه کار واخیستل، او بیا په تیره په نوآبادیاتی هیوادونو کې انقلابونه تر ملکي جمهوري انقلاب یا خلکي جمهوري انقلاب پورې ساتل هیڅ مانا نه درلوده. خو دلته د استعمار استحصال قایم ساتل وي. هم د دغه تګلارې په پایله کې په چین(۱۹۲۵-۲۷)، چیلی، هندوستان او په نورو ډیرو هیوادونو کې انقلابونه د ماتی سره مخ شول.

په داخلي محاذ کې لینن د یو بشپړه ټولنیز سوسیالسټي انقلاب لپاره (چې د سوسیالیزم په صورت کې نړیوال انقلاب ته لاره هواره کړه) لاندنۍ ښکاره چوکاټونه ټاکلی وو.

د عبوری دولت هر کارمند د خلکو له بنسټزو جرګو له لوري ټاکل کیدل. د دغه جرګو په مخ کې به یې پوښتنو ته ځواب وایه، او جرګو دا حق درلوده چې یو کارمند بیرته را وغواړي. هر کارمند باید په تدریجی ډول بدلون وومومي، چې هدف یی د کارګرې طبقې په واک کې شتون دی.(د لېنن په ټکو کې هر اشپز کولای شي صدراعظم شي او باید هر صدراعظم وکولای شي چې اشپزي هم وکړي)

باید جلا پوځ یا دولت وجود ونلري،ولې چې د انقلاب دساتلولپاره به کارګره طبقه رول پلې کوي. د دفاع زیاتره کار به د سویتونو پوځیان تر سره کوي.

د هیڅ یو دولتي کارمند معاش به د یو عادی کارمند څخه زیات نه وي.

دغه بنسټونه د انقلاب د پیل کیدو څخه ونیسه تر ناوړه کورنیوجګړو او نامساعدو حالاتو پوري قایم وو. د بشري ژوند په تاریخ کې له دې څخه بل کوم زیات جمهوری جوړښت او طریقه تر سترګو نه شوه. د نن استعماري پروپاګنډو په صورت کې چې د لېنن او بالشویک نظام له کوم ناوړه استبداد سره پرتله کیږي، د دې یوازې تاریخ نفې کوي، بلکه د نن پانګوال نظام جعلي او جوړه شوې څیره په ټوله نړۍ کې بربنډه وي.

خو د سټالینزم له لارې د انقلاب د تنزل عمل د کارګرې طبقې دغه ډول جمهوري نظام هم تر پښو لاندې کړ. د دغه جمهوري نظام له منځه تلل هم د روس د ماتیدودو عمده علت وه. د ټراټسکې له خولې د یو منصوبه بند اقتصاد (سوسیالسټ اقتصاد) د ټُند پرمختګ او په تکاملي عمل کې د کارګرې طبقې بشپړه جمهوري واک او انتظام دومره اړین وي لکه بشری ژوند ته آکسجین اړین دی. د روس انقلاب په یو ورځ یا کال کې تر پښو نه دی لاندی شوی. بلکې دغه د ۱۹۲۳ څخه پیل کیږی او ۱۹۳۸ کې پاې ته راسیږی. او دغه تنزل پر ضد تر ټولو لومړۍ چیغه لینن راپورته کړې وه. هم داسی د لینن له مرګ وروسته دغه مبارزه ټراټسکی روانه وساتله.

خو بشري ژوند د نا شمېره پېښو داستان دی. اوس دلته دوه پوښتنې راپورته کیږی. لومړۍ دا چې لینن، ټراټسکی او بالشویکیانو د خلکو خوا خوږی ولې لاس ته نه راوړه، په داسی صورت کې چې دوی د انقلاب د زوال پر ضد مبارزه کوله؟ دویم دا چې که ټراټسکې د سټالن پر ځای د سویت یونین پر واک باندې واکمن شوی وای، نو ایا بیا هم د انقلاب زوال حتمي وه یا نه؟

د ۱۹۱۷ بالشویک انقلاب لاس ته راوړنې د روس خلکو ته د ۱۹۲۳ وروسته پر لاس ورتلل پیل شول، د بیلګې په توګه د ۱۹۱۳ د ټولنیز او صنعتي پرمختګ په ۱۹۲۳ کې لاس ته راوړنې یی پیل کړې. خو د ۱۹۱۷ د انقلاب وروسته د نامساعدې اوضاعی له امله په روسیه کې عامه ژوند تر سخت تاثیر لاندې راغی. خو اقتصاد هغه وخت روشد پیل کړ چې کله سیاسې تنزل پیل شول، او افسر شاهی رامنځته شوی وه، او تر څنګ یی افسر شاهی د کارګرې طبقې د جمهوریت پر ریبولو پیل وکړ. هم دا وخت وه، چې د روس د خلکو د ژوند معیار د یو سیاسي انقلاب په ترڅ کې په ټُندی سره پر مخ روان شو. د جنګونو، انقلابونو او د انقلابونو له طوپانونو او انتشار څخه راوتلی د روسې لویه کارګره طبقه د سترټیا ښکار شوې وه.

د ژوند معیار د ښه کیدلو له امله دوی له یوې اوږدې مودې پس څه خوند لیدل وه. هم داسې دوی د یو نوي جنګ کولو حوصله نه درلوده. هم دا علت وه چې دوی د ټراټسکې یا چپ لاسې ځواکونو ملاتړ ونکړ، او دا هغه قوتونه وو چې د سټالنسټ افسرشاهی پرضد یی یو نوي سیاسي او ټولنیز جګړې ته ملا تړلې وه. لویه بدبختي دا وه، چې د اکتوبر انقلاب د روس د خلکو ژوند په تندی سره د ښوالی پر لوری روان کړی وه، خوهم دغه انقلاب د ښه ژوند له امله د لېنن او د مشر او تخلیق کار ټراټسکی خلکي مرسته یا خواخوږي هم را ښکته کړې وه.

بل لوري ته که دا خبره وشي چې که ټراټسکي د سټالن پر ځای واک ته راسیدلی وای، نو انقلاب به ژغورول شوی وای. په تاریخ کې د فردي رول څخه انکار نشي کیدای. دغه سمه ده چې که لېنن او ټراټسکې نه وای نو انقلاب به نه کیده. خو سټالن د دغه تنزل عیني عمل ته شُعوري او داخلي شکل ورکړی دی. مونږ وییلی شو چې دا هر څه د ټراټسکې په دورکې کیدل ناشوني وه. خو بیا هم په ورستنۍ تجزیه کې عیني اوضاع ورستنۍ اغیزه کوي. هم دا علت دی چې د تاریخ په دغه عواملو کې څه حتمي نظرنشو ورکولی،ولې چې د انقلاب د تنزل د یو څخه ډیر عوامل درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه زوال پزیرۍ لپاره چې چېرته سټالنسټ افسرشاهی په شعوری یا لاشعوری توګه بی شمېره تیروتنې او جرایم وکړه،خو بل لوري ته یی د لیننسټ ملګرو لپاره بی شمیره تګلارې پر لاره واچولې، لکه په (چین، فرانس، جرمنی، برتیانیا کې)

په دغه جنګ کې د ۱۳ لکو څخه زیاتو لیننسټو او د انقلاب د سیاسي زوال پزیري پرضد مبارزه کونکو او د دوی د کورنیوخلکو وژنه تر سره شوه. د بالشویک ګوند چې د ۱۹۱۷ انقلاب یی رامنځته کړی وه، له مرکزي کومېټې څخه یی تر۱۹۳۸ پوري په ۲۴ خلکو کې ۲۳ غړی په مرګ ورسول، یا د کورنیو جګړو پر محال شهید شول، یا څه د زندانونو او سایبیریا په کیمپونو کې زنداني او یا دوی له وطن څخه وشړل شول. په روسیه کې یوازې یو سړی پاتې شو او هغه سټالین په خپله وه.

خو د سټالینزم او افسرشاهی واکمنۍ ته د ۵ څخه تر۷ لسیزو پوري ژوند په برخه شول چې عمده علت یی د ۱۹۱۷ اقتصادی بدلونونه وو. په بنسټیزه توګه سټالینزم د اکتوبر انقلاب پرضد یو بد سیاسی شا ته تنبونکی غچ وه.

خو اقتصادي بنسټونه یی هم هغه سوشلسټی وو، کوم چې د پانګوال نظام، ځمکولي او استعماري تسلط د ختموالو لپاره رامنځته شوي وو. دغه سوشلسټی نظام په ۶۵ کلنه موده کې خپله بریا د پانګوال نظام په مقابل کې په ډیرو برخو کې وښودله، لکه د سټیل، تیل، سیمنټ، ودانیو، ټریکټرو، خلایی ټیکنالوژس او په ډیرو نورو ټولنیزو معاملو کې وده وکړه.

هم دا علت وه، چې سټالینسټ افسر شاهی د غه پرمختګ له امله تر نسلونو نسلونو پورې واکمني تر سره کړه. خو سټالینسټانو چې څرنګه د مارکسیزم او لینینزم د نظریاتو ملا ماته کړه، له دې ښه ښکاریدل چې دوی زیات پر دې بسایا ونکړې. ځکه چې پر دې بنسټونه د سټالینزم تګ د ډیر وخت لپاره ممکن نه وه.

څرنګه چې شوسیالیسټي صنعت او تیکنیکی پرمختګ وده وکړه، هم دا رنګه د صنعت پراخولی حتمي کیده. خو د دې ودې له لاسه د افسرشاهي په حجم کې هم زیاتوالی رامنځته کیدل. د کارګر جمهوریت او کنټرول د نه شتون له امله د افسرشاهي امریت د روسیه پر اقتصاد باندې د یوپېټی کار ورکړ. د ۱۹۷۰ په لسیزه کې روسیه د ۱۰ لکو څخه زیاتو شیانو پر جوړولو بوخت وه. بل لوري ته د روسیې ۲۸۰ ملیونه نفوس پر دغه اقتصاد باندې تکیه کوله. او یوازې په مسکو کې ۵۰ وزارتونو کار کاوه، چې له امله یې اداري ګډوډۍ او د شیانو د زیات تولید بد کیفیت لامل کیدل. هم داسې د منډیۍ او ګټې له امله حرص هم پر زیاتیدو شو، خو د انتظام نه درلوده له امله به د تولیداتو لویه برخه د زیان کندې ته لوېده. د دې تر څنګ اداري فساد او افسرشاهي تر خپل انتها ورسېده.

تاریخ د دې شاهد دی چې د هر جبر او امریت په دور کې د اداري فساد لوړوالی تر خپل ورستۍ حده پورې رسیږي. دا رنګه د اداري فساد ، ناسم منجمنټ، د پیداوار زیان او د افسرشاهی خپل پیټی له امله پر منصوبه بند معشیت باندې رامنځته شوی اقتصاد د ساه بندی ښکار شو. د ۱۹۷۰ تر اخره پورې افسر شاهې تر ۲۵ ملیونو خلکو پورې راورسیدله، د کارګر جمهوریت د نه شتون د یو سوسیالسټ اقتصاد په مخکې خنډ ښکاریدل، خو دغه د افسر شاهۍ د داخلي تګلارو تر څنګ د باندنیو تګلارو هم یو علت وه.

د امریکایي استعمار او روسیې افسرشاهي د واکمنو طبقو تر منځ د تضاداتو او سوړ جنګ عمده علت تضادتي اقتصادي بنسټونه وو. خو په یو هیواد کې سوسیالیزم نظریې تر څنګ، په استعماري هیوادونو کې سست انقلابي عمل او د استعمار سره راکړه ورکړه، او بل لوري ته د خارجي تیري د مخنیوي لپاره پر اسلحو دروند مصارف وو. د ټولې داخلي امدن او تولید ۶۰ سلنه برخه په مستقیم او غیرمستقیم توګه پر دغه شعبو مصرفیدله.

بل اړخ ته (تل پاتې سولې په خاطر دواړوځواکونو د یو ځای اوسیدلو لپاره) تګلارې له امله تر ۱۹۳۰ لسیزې او د استعماري جنګونو وروسته کارګر انقلابونه د سټالینسټ او سوشل ډیموکریټک روایتي مشرانو د غلطو تګلارو له امله ناکامه شول. د پانګوالې طبقې د بیا ژوندی کیدلو عامل وګرځیدل.

د دویم نړیوال جنګ وروسته د ختیځې او لویدیځي اروپا پر سر په ۱۹۴۳ کې په یالټا کې چې کوم تړون د سټالن، چرچل او روز ویلټ ترمنځ وشول، هدف یی د فرانسه، اطالیه او یونان کې د ریښتنی انقلابونومخنیوی وه، چې نمایندګي یې د مسکو د سټالینسټانو له لوري همایه کیدونکي ګوندونو کوله. د دغه تګلارو له امله استعماریت ته د یو نوي دور(لوی تاریخي وخت ۱۹۴۸-۷۳) عروج چانس مساعد کړی شو.

چې له دې څخه په استفاده بیا په تېره امریکایي استعمار خپل رول په نړیوال اقتصادي او سیاسي بازارکي مطرح کړ. د دې نوي ځواک په رامنځته کیدو سره روسیه هم تر فشار لاندې راغله. تش په یو هیواد کې د سوسیالیزم خوارې تګلارې د سټالینزم له لورې د روسیې اقتصاد په دریو لسیزو کې محدود کړ او په نړیواله منډیۍ کې شراکت ونکړ. یوازې په ۱۹۵۳ کې د سټالن د مرګ وروسته د داخلي اقتصادي فشار له امله مداخلت وکړی شو او هغه هم په ډیره کمه سویه. او بل لوري ته د استعماري ځواکونو له لوري پر روسیې فشار په زتاتیدو شو، دا په داسې حالت کې چې استعماري هیوادونه په خپله د انقلابي خوځښتونو ډېره کیښودلو له امله په دوام داره توګه تر فشار لاندې وو، او دغه ښکاره اوضاع د سټالینسټو مشرانو مغزو ته نه لوېده. ټراټسکې د دغه ډول سټالینسټی پوهانو په اړه په ۱۹۲۹ کې لیکلي وو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي(مشرانو) په دې ځان نه پوهاوه، چې يو فورډ ټريکټر هم دومره خطرناک دی چې څومره يو کروساټ (Crevesot) توپ وي. په دې کې يواځينی توپير دا دی، چې توپ کله کله استعماليږي، خو ټريکټر په دوام داره توګه فشار زياتوي، او ټريکټر په دا هم پوهيږی چې د ورستنۍ ګزار لپاره يی توپ تر شا وي.(ټراټسکی ۱۹۲۹)

لينن هم له دې خطر له وړاندی خبر وو، نوموړي به ويل، تر څو چې زمونږ سويت ريپبلک جلا ژوند کوي، په داسي حالت کې چې چارچپيره پانګوال نظام ګير کړې يو، دا به تر هغه يو احمقانه خوب او تصّوراتي يوټوپيا به وي، چې کله مونږ دا فکر کول پيل کړو چې مونږ په اقتصادي توګه خپلواکه شولو او مونږ ته را پيښ خطرونه له منځه ولاړ. پانګوال نظام ته که په نړيوال کچ وکتلی شي، نو دغه نه يواځې په نظامي برخه کې زمونږ څخه مخکې دی بلکې په اقتصادي برخه کې هم له سويت څخه پياوړی دی. مونږ بايد دغه بنسټيزې خبرې ته ځير شو او مخ ته لاړ شو، او هيڅ کله يی هير نه کړو.(لينن ټوکXVII مخ ۱۰۲ او ۴۰۹)

روسيه چې يو غريب هيواد دی، دامارت او زيات توليد ډګر په هغه وخت کې جوړيدای شي، چې کله مونږ له بدګمانۍ او مصنوعي شعار څخه ډاډه شو، په روڼ تندي، کلک هوډ او پوره تيارۍ سره دا وايو چې مونږ هلته خپلواکه کيدای شو چې کله نړيوال سوسيالسټ انقلاب رامنځته کړو، چې مونږ پرې روان شوي يو. (لينن ليکونه ټوک XVمخ ۱۶۵)

د لينن پر ضد سوچ درولودونکي د سټالينسټانو افسرشاهی نه يواځې د استعمار پر ضد خوځښتنو ته زيان ورسول، بلکې هغه هيوادنه چې سوسيالسټي خوځښتنو پکې سر راپورته کول، ډير سخت يی د زيان سره مخ کړه. چين، کيوبا، ويتنام، کمبوډيا، لاوس، موزمبيق، انګولا او نورو هيوادونو کې چی کوم دولتی بغاوتونه او ګوريلا جنګونه د پانګوال او ځمکوالي نظام پر ضد رامنځته شوي وو، د هغه ترشا هم د نړيوال سوسيالسټ سياست مسکو ماډل وه. خو په دا وخت کې د لينن د مسکو ماډل پر ځای د سټالن، خروچيف، برژنيف او ندروپوف مسکو ماډل وه. له دې څخه دا معلوميږي چې دوی هم هغه نظريات او تګلاره درلوده کومه چې په مسکو کې واکمن ځواک سټالنسټ افسرشاهی درلوده. دا رنګه چين، سوويت يونين، کيوبا، ويتنام او نور سوسيالسټي دولتونه چی کيدلی شول چې د دوی په يو ځای کيدلو سره يو لوی سوسيالسټي کنفيډريشن رامنځته شوی وای، خوولې په يو هيواد کې د سوسيالسټ انقلاب له نظريی له امله په دولته کچه د انقلاب رامنځته کيدلو دود کيښودلی شو. کامريډ په خپل منځ کې د اسلحې، بارودو او د ميزايلو په ژبه راسره خبرې کولې. چينايانو، روسيانو او نورو سوشلسټي افسرشاهانو د خپلو مفاداتو په رڼا کې تګلارې ټاکلې. چی له دې امله د سوسيالسټ هيوادونو تر منځ تضاداتو او شخړو به سر را پورته کاوه. دغه د سټالينزم د ملکي سوسياليزم غلطو تګلارو پايله وه.

خو د دې تر څنګ د افسرشاهي کورني فساد، د اروپا څخه په تخنيک کې پاتی والی، د کارګر جمهوريت نه شتون او د افسرشاهي جبر سوسيالسټ اقتصاد په کونډو کړ. د۱۹۵۰ په لسيزه کې کلنۍ ملکي توليد له ۱۲ سلنه څخه ۱۵ سلنه زياتوالي سره روان وه، خود ۱۹۶۰ په لسيزه کې دا توليد کم شو او د ۱۰ سلنې او ۱۲ سلنې تر منځ پاتې شو. هم داسې ۱۹۷۰ کې ۶ څخه تر ۸ سلنه پاتې شو، آن تر دې چې په ۱۹۸۰ کې د ګورباچوف د اقتصاد مشيرابيل ابی بګيان له خولې د دې ۰ (صِفر) سلنه څخه هم لاندی راغی. دغه اقتصادي بحران د افسرشاهي سياسي ډاډ ته ډير سخت زيان ورسول او د ورخطايي ښکار شول. ګورباچوف چې د افسرشاهي چالاک او ذهين نماينده وو، په سټالنيزم کې د اصلاحاتو کوښښ وکړ. خو د امرانه افسرشاهی جبر لاندې ځپلی ټولينيز اقتصاد او ملکي تضاداتو او د پرسټريکا او ګلاسنااسټ د تګلارو له امله هر څه وسوځيدل. د سټالينيزم بحران دومره ناولی شوی وه چې اصلاحات پکې ممکن نه وو. کله چې ګورباچوف د خپلې ماتې څخه خبر شو نو د استعمار غيږې ته يی منډه کړه. چې د دې پر ضد د ګيناژنايف په مشرۍ کې د پخواني سټالينسټانو سخت دريزه او کمزورو پلويانو د بغاوت کوښښ وکړ، چې وروسته د استعمار په غيږ کې ناست بورس يلسن دا خوځښت وځپل.

خو د پانګوال نظام په ملاتړ په روس کې د پانګوال نظام بيا راژوند کيدل تر هغه وخت ممکن نه وه. د ۱۵ کالو په موده کې د پانګوال مفاد کړۍ و نشو کولای، چې د روس اقتصاد شخصي پانګوالو ته منتقل کړي. د هغه وخت زياتره برخه د روس د اقتصاد اوس هم په دولتي کنټرول کې ده. چې د دغه د شخصی کولو خوب له خاورو سره خاورې شو. چې له امله يی يو لوري ته سټالينزم مات شو او بل لوري ته يی پانګوال نظام له ګډوډی سره مخ شول، او ويې نه کولای شول چې هلته پيښې ټينګې کړي.

خو په پخوانيو روسيي سوويتونو کې بشری ژوند د وحشت او بربريت پر لوری روان ښکاري، د ښه والی په ځای تباهي او ورانکاري تر سترګو کيږي. تر ۱۹۹۷ پوري د روسيې د بې کارو نفوس ۵۰ مليونو ته ورسيدل، قيمتونو له ۷۰۰ څخه تر ۳۶۰۰ پوری لوړ شول. د ځمکو د کرايو هم دغه حال وه. په مسکو کې جرايم څو برابره زيات شول. د روبل قيمت په ۱۹۹۲ د يو ډالر په مقابل کې دوه روبل وه. په ۱۹۹۷ کې د ډالر په مقابل کې په زرګونو روبلو هم ارزښت نه درلوده. هم دغه اقتصادي ضربی روسيي کارګره طبقه له سختو غمونو او اضطراب سره مل کړه. يو لوري ته خو دوی د سوسياليزم او کميونزم په نوم د ۶۰ کالو لپاره د سټالنيزم ډرامه تحمل کړه. چې له دوی څخه د خلکو سخت بد راغلل. خو د پانګوال نظام بيا رامنځته کولو عمل دوی يوې لوې کندې ته واچول. هم د دې له امله په رُوسيه کې ګډوډې، ټولينيزاضطراب او مايوسي ترخپل انتها ورسيدله. دغه اضطراب نه يواځې د روسيې په لاندنۍ طبقه کې د بحران باعث کيږی، بلکې د دولت او افسرشاهي د مختلفو ډرو تر منځ د تضاد او ټکر لامل هم ګرځي. هم دغه تضاد د پوخ تر منځ هم تر سترګو کيدل.

د سوويت يونين ماتيدل د مارکسټانو لپاره څه نوي خبره نه ده، بلکې دا خبره زمونږ مشرانو له مخې کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټراټسکي په ۱۹۲۰ کې لیکلی وو، د یو سم قیادت په نشتون کې د پرولتاریه امریت(کارګره ډیموکراسي) به له کمزورۍ سره مخ شي او له غورځیدو سره به یې پر نړیوال سوسیالستي انقلاب درنده اغیزه وشي، او بیا به له دې بُحران څخه راوتل ډیر وخت واخلي. مارکس په خپل کتاب (سرمایه) کې واضح کړی وو، چې ذرایع تولید په یو اقتصادي او ملکي چوکاټ کی زیږون کوي، نو که د دغه پر وړاندی ملکي اړتکلونه یا د بل یو تنګ نظره نظام دیوالونه خنډ اچوي، نو بیا دغه ذرایع تولید په ټولنه کې تنګوالی او ګډوډي رامنځته کوي، چې له امله یې ټولنه او دا نظام د تاریخي استبداد ښکار شي. او ډوبیدل یې اړین شي. په سوویت یونین کې هم دا څه وشول، هم دا خبره ده چې د سوویت یونین ماتیدل د مارکسیزم نفې نشي کولای، بلکې په یو منفی انداز کې دغه ساینسي ریښتنوالي ثابتوي. پر دغه بنسټ دا خبره په ساینسي دلیل سره ویلی شو، چې نن هم د اکتوبر د مور د ژوغورنې په خاطر یو نوي او عصري سوسیالسټ انقلاب پکار دي----------------.پای

Translated by Wali Khan

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library